

Linnaelu

Tere tulemast, pisikesed sauelased
lk 2

Taluturg

Saue taluturg ootab müüjaid ja ostjaid
lk 2

Maaost

Saue linn omandas Kuuseheki 5a kinnistu
lk 3

Muusika

Pianist Rein Rannap esineb 14. oktoobril Sauel
lk 7

ROMEO KARU - KULLA- JA PRONKSIMEES EESTIS JA LÄTIS LK 9

SAUE SÕNA

NR 17 (424)
26. september
2014

Saue Linnavalikogu ja Saue Linnavalitsuse infoleht

Saue Päevakeskus 20

Saue Sõna

Saue Päevakeskus tähistas 12. septembril 20. sünnipäeva meeleoluka peoga Saue kontserdisaalis. Kõlasid õnnitlus- ja tänukõned, laulis ansambel Rukkilill, kel lehe ilmumise ajaks aastaid turjal sünnipäevalapsega samaväärselt. Kontserdi andis Saue Muusikakooli ansambel Mental Floss, noori muusikuid juhendab **Iljo Toming**. Nagu üks õige sünnipäevapidu ikka, lõppes seegi tordiga.

Meenutab **Tiiu Kuuskme**, päevakeskuse esimene ja kauaaegne juhataja: „Päevakeskus avas küllastajaile uksed 12. septembril 1994 aadressil Koondise 9-1. Sel päeval toimus esimene loeng teemal „Mida teha „kollaste kaartidega“?“. Praegu me enam hästi ei mäletagi, mis olid „kollased kaardid“ ja erastamisväärtpaperid, kuid tollal oli küsimus väga aktuaalne ja loengut tuli kuulama kaks toatäit rahvast, nii et lektor, linnasekretär **Jekaterina Tikerpuu** pidi esinema kahe toa vahel koridoris.

Põhimääruse järgi on päevakeskus mõeldud eelkõige eakatele ja puuetega inimestele, kuid uksed olid avatud kõigile soovijatele. Seetõttu moodustasime lausa viis võimlemisrühma, ühes neist käisid noored emad oma beebidega. Juhendaja oli väsimatu **Reet Pool**. Paljud mäletavad kindlasti, kui tore oli võimelda mõisa suures saalis: sel ajal oli mõis veel omanikule tagastamata.

Kutsusime lauluhuvilisi naisi laulma. Nende juhendajaks sai **Evi Nurme**. Nii pandi

Esineb Rukkilill, täna juhendab ansambliit Tõnu Kangron

Armand Nagel, päevakeskuse „raudvara“, täna esimest juhatajat Tiiu Kuuskmed

alus ansamblile Rukkilill, mis on nüüdseks juba 20 aastat peaaegu kõigil päevakeskuse üritustel laulnud nii enda kui teiste rõõmuks. Aastail 1999-2013 oli ansambli juhendaja **Harald Matvei**, tema akordioni saatel esineti menukalt ka Läti linnas Vangažis.

Inglise ja saksa keelt nõustus õpetama majandusdoktor **Jaan Tepandi**. Õpetus oli igati tasemel, sest pärast ta lahkumist igaviku radadele leidis ringis inimesi, kes suutsid tööd jätkata. Hiljem asusime

õpetama ka soome keelt ja eesti keelt meie emakeelt mitteametlikele kaaskodanikele, et suurendada nende võimalusi töökoha leidmisel.

Sauel on käsitööd alati hinnatud. Käsitööringe asus juhendama tunnustatud meister **Õie Väärtnõu**, ta oskas ka käsitööhuvilisi mehi meelitada korve ja jõulupärgi punuma. Käsitööringi liikmete ühistööna valmis 2000. aastal Saue vapiga lapitekk, mis kingiti volikogule ja siianigi istungi-saalis seinal ripub.

Liivi Lents on päevakeskust juhtinud õige pisut vähem kui kuus aastat. Teda tänavad linnapea Henn Põlluaas (vasakul) ja abilinnapea Jüri Tümanok

Laval on Mental Floss, solist Karl Hõbessalu. Fotod: Sirje Piirsoo

Nelja aasta pärast, 1998 otsustas linnavalitsus päevaja perearstikeskuse korrusmajadest välja viia. Uueks koduks sai Kütise 4, kus mõlemad asutused töötavad praegugi. Uutel ruumidel oli mitmeid eeliseid: neid sai kasutada ka ratastoolis, mitme väikese toa asemel oli üks suurem saal, lisaks duši all käimisele avanes võimalus pesu pesta.

Eesti rahvale on alati olnud

omane kokku saada mitte maja ees pingil istudes, vaid kuskil mõnuses ja puhtas kohas, seda päevakeskus ka on.“

Saue Sõna NR 17 (424)

26. september 2014

Väljaandja Saue Linnavalitsus

Telefon 6790175, leht@saue.ee

Kujundus: loovbüroo Kuldne Lammas

Trükk: AS Printall

Kojukanne: AS Ekspress Post

Järgmine number ilmub 10. oktoobril

Õnne vanematele, kosumist pisikestele!

Maria Elisabeth Lillepea, Tambet Alas, Karl-Erik Ainsalu, Feliks Nobel, Kelly Eliis Kõrge ja Carl Jaan Rinne emmede-isside ning vaid pisut suuremate õdedega. Linnapea Henn Põlluaas tagareas paremalt teine

Karl-Roven Riit, Elise Rae, Karolin Luha, Sander Põld, Rebecca Vatsk ja Heti-Liis Keerov emmede-isside ning „suurte“ vendade ja õdedega. Üks neist ei kannatanud kaua poseerida ja proovib just pildilt plehku pista. Henn Põlluaas tagareas vasakult teine. Fotod: Sirje Piirsoo

Saue Sõna

Saue lasteaias Midrimaa oli 12. septembril armas koosviibimine, sünnitunnistuse sai 12 verivärsket pisikest sauelast, poisse ja tüdrukuid sel korral võrdset.

Pisikestele imedele ütles

tere tulemast linnapea **Henn Põlluaas**. Laulsid lasteaialapsed ja õppealajuhataja **Andra Salutee** sõnas, et need kõik uustulnukad on üsna pea natuke ka lasteaiapere lapsed: aeg möödub kiiresti.

Pidu jäi peredele meenutama raamat „Minu esi-

mesed viis aastat“, lasteaias valmistatud tervituskaart, roosa või sinine tähtsatel hetkedel süütamist ootav küünal, pildid ja video ning imemaitsev tort.

Augusti lõpuks oli tänava Saue linnas sündinud 36 last, neist 23 poissi ja 13 tüdrukut.

Käe vahel kasvavad suureks kaob kuklalt udujuus. Pea esimesed sõnad ja piimahambad suus. Veel mahud kurgu alla ja sülle üleni,

kuid pea on süle äärest su jalad ülegi. Siis läveni sa tippad ja lävest ülegi, siis üle õue lippad ja nõnda edasi.

Saue taluturg ootab müüjaid ja ostjaid

Saue Sõna

Saue taluturg alustas tegevust 20. septembrist Ladva tänava 1a pargi- ja sõida-parklas. Turg on avatud igal laupäeval kella 9-15 ning ootab müüma ja ostma aia-, põllu- ja metsasaadusi, taimeistiku, mett ja käsitööd. Kauplemine on kõigile tasuta!

Eelregistreerimine kestab laadapäeval kuni kella 14.00, registreeruda saab elektroonselt Saue linna kodulehel www.saue.ee.

Parkla on taluturu ajal parkimiseks suletud!

Saue linna taluturu reeglid

- ◇ Taluturg on avatud igal laupäeval kella 9.00-15.00 pargi- ja reisi parklas (Saue linn, Ladva tn 1a).
- ◇ Taluturu ajal on pargi- ja reisi-parkla parkimiseks suletud, välja arvatud turul kauplejatele.
- ◇ Kaubelda võib kaupleja paigaldatud ajutiselt müügiletilt või auto pealt, müügikärult, samuti võib müüja püstitada kauba müügi ajaks ajutise kergkonstruktsioonile toetuva varikatuse.
- ◇ Kauplemine taluturul on tasuta.
- ◇ Kauplemine taluturul toimub ainult eelregistreerimi-

- sega Saue linna kodulehel www.saue.ee.
- ◇ Kauba müümisel vastutab müügikoha valdaja õigusaktides sätestatud nõuete täitmise eest.
- ◇ Taluturul on lubatud kaubelda järgmistega: aia-, põllu- ja metsasaadused, taimeistikud, mesi ja käsitöö. Taluturul tohib kaubelda ainult registreerimisvormil näidatud kaubagruppidega, vastasel juhul on turu korraldajal õigus müük peatada ja nõuda kaupleja lahkumist.
- ◇ Taluturul on keelatud müüa tööstuslikult valmistatud

- tooteid (näiteks riideid, jalatähti, kodumasinaid, mööblit, auto varuosi jms), alkoholi, kiirelt riknevat kaupa, kasutatud esemeid, vanavara jt kaupu, mis on turukaubandusele keelatud kaubandustegevuse seadusega.
- ◇ Kaupleja on kohustatud kinni pidama Saue linna heakorras eeskirjadest, hoidma puhtust ja korda ning koristama oma kauplemiskoha enne turult lahkumist, võttes tekkinud prügi müügikohast ja selle ümbrusest endaga kaasa.
- ◇ Korraldajal on õigus taluturu eeskirju muuta ja täiendada.

Viies taaskasutuslaad tõi kokku rekordilise arvu kauplejaid

Evelin Povel-Puusepp

21. septembri pühapäev oli pargi- ja reisi-parklas erakordselt toimekas. Toimus viies taaskasutuslaad, mis tõi kokku rekordilise arvu kauplejaid: registreerunud 67 müüjast oli oma kaupa pakkumas 53. Samaaegselt ootas taaskasutusest lugupidavaid huvilisi garaazimüügi ka kaks koduhoovi.

Suur tänu kõigile kauplejatele, ostjatele ja uudistajatele! Ja muidugi ka suurepärasele päikesepaistelisele ilmale, millega laadalisel sellel aastal nii sagedasti õnnistatud on!

Kas ja kuidas edasi, sõltub eelkõige kauplejate huvist ja sügisilmade heitlikkusest. Kui ikka vihma valab, tuul ulub ja lumeebemeid keerleb, siis tuleb leppida, et taaskasutuse laadahooaeg on läbi ning kohtume kevadel.

Kui aga on soe ja päikeseline, siis võime ju veelgi kokku saada. Sestap ei hakka korraldajad liialt kaugeleulatuvaid plaane pidama ja asuvad ilmavaatlusi tegema. Värske info saamiseks tasub edaspidigi aeg-ajalt kiigata Facebookis Saue garaazimüügi leheküljele: www.facebook.com/sauegaraazimuuk.

Laadal olid müügil ka värsked aiasaadused. Foto: Juhan-Reinhold Povel

Saue linn omandas Kuuseheki 5a kinnistu

Sirje Piirsoo

Septembris selgus, et Saue kesklinnas on pankrotivarana enampakkumisel Kuuseheki tänav 5a kinnistu. Linnavalitsuse erakorralisel istungil 9. septembril arutati asja ja otsustati registreeruda oksjonil. Pakkumisi esitama volitati linnapea **Henn Põlluaas**.

Linnavalitsus leidis, et müüdatavat kinnistut on võimalik kasutada parklana või korraldada seal taluturgu, kui kauplejaid on vähem. Et linnal pole piisavalt laopindu, saab kinnistul olevas hoones ladustada linna või turuinventari, samuti saab hoonet välja rentida või kasutada muul otstarbel.

Saue linnapea Henn Põlluaasa sõnul kuulub linnale Saue suhteliselt vähe maad, eriti sellist, kus midagi ette

võtta saaks. „Hea ja vajalik oleks, kui linnal oleks maad rohkem, siis saaksime ka linnaplaneerimiseks rohkem võimalusi ning erinevaid haid mõtteid ja lahendusi ellu viia. Tekkinud võimalus maad saada oli väga tervitatav, eriti, kuna see asub Saue keskses. Oleme lubanud asutada Sauele taluturu ja viimasel linnavalitsuse istungil võtsime linnavalitsuses vastu ka sellekohase otsuse. Antud koht - selle esine asfaltplats ja majaäärne - oleks selle jaoks esialgu sobilik. Hoone leiab kindlasti mitmekülgset rakendust: meil on suur ruumipuudus, ja linna üldpildi parandamiseks anname loomulikult sellele ka viisakama välimuse,“ selgitas linnapea.

Saue linnavara eeskiri sätestab, et ostueesõiguse

kasutamise või loobumise üle otsustab linnavolikogu, kui see ületab eelarveaastat ja tekitab eelarves mitte ette nähtud kulusi. Kuna keskuse maa ostu summa oli planeeritud 2014. aasta eelarvesse, kuid tehing jõuti ära teha juba 2013. aastal, oli sihtotstarbeline ja vaba raha maaostuks olemas. Seega oli kinnistu omandamine linnavalitsuse pädevuses.

Alghind oli 35 000 eurot. Enampakkumine lõppes 16. septembril ja linn omandas kinnistu alghinnaga. Maaüksuse suurus on 1061 m².

Kuuseheki 5a piirneb ühelt poolt Saue linnale kuuluva raudteeäärse maaüksusega ja teiselt poolt raudteemaaga, mille osas on linn pidanud läbirääkimisi, et võtta see kasutusse pargi- ja reisi-parklana.

Kuuseheki tänav 5a kuulub nüüdsest linnale. Foto: Sirje Piirsoo

Ülevaade Saue Linnavalitsuse istungitest

Sirje Piirsoo

Saue Linnavalitsuse erakorralisel istungil 9. septembril otsustas linnavalitsus registreeruda ja osaleda Kuuseheki tn 5a ostmise oksjonil ning volitas linnapea **Henn Põlluaasa** pakkumist esitama.

Linnavalitsuse 10. septembri istungi päevakorras oli 20 küsimust.

Saue Linnavalitsus

- ◇ Väljastas ehitusloa lao- ja kontorihoone platside ning tehnovõrkude rajamiseks Uusaru tn 7, sademeveekanalisatsiooni ja õli-liivapüüdja rajamiseks Tule tn 32 ning üksikelamu laiendamiseks ja rekonstrueerimiseks Nurgakivi tn 8.
- ◇ Väljastas kasutusloa Muskaadi tn 12 üksikelamu elektriliitumisele ning kaugküttetorustikule Tule tn 18a, Nurmesalu tn ja Tule tn 20.
- ◇ Väljastas kirjaliku nõusoleku auto varjualuse püstitamiseks Rauna tn 42a.
- ◇ Kehtestas Saue Gümnaasiumi programmeerimise ringi ja arhitektuuri ringi osalustasuks kuus 15 eurot.
- ◇ Otsustas kompenseerida kolme põhikooliõpilase koolilõuna hinnavahe.
- ◇ Luges ühe Saue linna jäätmeveo piirkonna jäätmevaldaja korraldatud jäätme-

veoga mitteliitunuks kuni 30. november 2014 põhjusel, et jäätmevaldaja ei ela kinnistul ega kasuta seda.

- ◇ Otsustas avaldada tunnustust linnasisese konkursi „Kaunis kodu 2014“ võitjatele ning autasustada neid Saue linna tänukirja, messingplaadi ja kinkekaardiga: **Annika ja Tarmo Holm**, Taimla tn 2; **Karin Paemre**, Palgi tn 10; **Pille ja Bo Roger Vilhelm Henriksson**, Nurmesalu tn 16a.
- ◇ Otsustas avaldada tunnustust linnasisese konkursi „Kaunis jõulukodu 2013“ võitjatele ning autasustada neid Saue linna tänukirja ja kinkekaardiga: **Natalia ja Sergei Mätlik**, Vana-Keila mnt 98; **Kristi Velbaum ja Ain Airo**, Maastiku tn 12; **Kersti ja Mihkel Anni**, Kivipõllu tn 2.
- ◇ Kinnitas Saue Linnavarahalduse hallatavate ruumide üüri ja teenuste hinnad.
- ◇ Andis välja määruse „Taluturu avamine Saue linnas“.
- ◇ Otsustas maksta igakuiselt perioodilist sotsiaaltoetust seitsmele abivajajale ja ühekordset sissetulekust sõltuvat sotsiaaltoetust kogusummas 234 eurot viiele abivajajale.
- ◇ Otsustas maksta sünnitoetuse esimest osa kogusummas 260 eurot kahele perele.
- ◇ Määras hooldaja puudega isikule.

◇ Kinnitas lihtsustatud korras tellitava teenuse „Toitlustusteenuse osutamine Saue lasteaias Midrimaa“ hankedokumentid.

◇ Lubas **Jüri Tümanoka**, palgalise linnavalitsuse liikme abilinnapea ülesannetes 26. septembrist kuni 7. oktoobrini (k.a).

◇ Tunnustas kaitseliidu Saue kompanii pealikk, leitnant **Jüri Pääsukest** pikaajalise ja väga hea koostöö eest Saue linnaga ning autasustas teda linnavalitsuse tänukirjaga.

◇ Suunas Saue Linnavolikogu otsuse „Kohanime määramine“ eelnõu kehtestamiseks volikogusse.

Müüme sõelutud mulda, liiva ja killustikku kohaletoomisega Kopp-laaduri teenus
Info ja tellimine: tel 53460382 või info@kalsep.ee

Waldorflasteoid Läte pakub päevahoidu 3-7-aastastele lastele Tähe 14 Keila linnas
Telefon 51936673
www.late.ee/lastehoid

Volikogu kinnitas avalike ürituste korraldamise korra

Sirje Piirsoo

Saue Linnavolikogu VII koosoleku 13. istungi päevakorras oli viis punkti. Volinikud võtsid ühehäälselt vastu avalike ürituste korraldamise korra, mis kehtestab nõuded avalike ürituste läbiviimiseks ja ilutulestiku korraldamiseks Saue linnas.

Määrus selgitab lahti mõisted avalik kord, avalik üritus, avalik koosolek, turvalisus ja alkohoolne jook ning määrab nõuded avalike ürituste korraldamisele ja kohustused avaliku ürituse korraldajale. Uuest määrusest lähtuvalt on avalikus kohas keelatud tekitada teist isikut oluliselt häirivat müra või valgusefekte. Mujal kui avalikus kohas on ajavahemikus kella 22.00-st kuni 6.00- ni, puhkepäevale eelneval

ööil kella 00.00-st kuni 7.00- ni, keelatud tekitada kestvalt või korduvalt teist isikut oluliselt häirivat müra või valgusefekte.

Kadakamarja tn 25 ja 40, Tule põik 5 ja Kesa tn 20 kinnistute detailplaneeringu alal moodustatud tänavaala sai kohanimeks Kadakamarja põik (vt lisatud skeem).

Esimesel lugemisel oli Saue linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskiri ning kolmandal Saue linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumise eeskiri.

Infopunktis andis linnapea **Henn Põlluaas** ülevaate Kadaka piirkonna tänavakinnistute ning vee-, reoveekanalisatsiooni ja gaasitrasside ostuga seotud läbirääkimiste tulemustest. Linnamajanduse nõunik **Kalev Israel** rääkis ühistranspordi hetke seisust ja võimalustest.

Karmid päevad 70 aastat tagasi

Henn Põlluas
Saue linnaeapea

Tänavu möödus 70 aastat sellest, kui vene okupatsiooniar mee vallutas Eesti ja algas meie rahvale suurimaid kannatusi toonud kommunistiike. Kuna kaitselahingud toimusid ka Saue ümbruses, on meil põhjust neid meelde tuletada. Kumna ja Keila lahingutest on meedias rohkem räägitud, seetõttu puudutan peasjalikult Pärnu maanteel toimunud sündmusi.

20. septembril 1944 kuuluti välja Otto Tiefi valitsus. Reaalset kontrolli Eesti territooriumi üle paraku ei saavutatud, kuid Eesti kuulutati sõjas neutraalseks ja nõuti kõigi võõrvägede viivitamatut lahkumist. Admiral Pitka alustas Eesti Vabariigi väeosade organiseerimist, et osutada vastupanu Punaarmeele ja Pika Hermanni torni heisati Eesti lipp.

Kuid juba 22. septembril vallutasid vene üksused Tallinna. Sini-must-valge lipp Toompeal lasti kuulipildujavalanguga puruks ja kisti maha. Punase laskurkorpuse leitnant Lumiste, kes olevat hiljem oma meeste poolt maha lastud, heiskas Pika Hermanni tippu kommunistide punalipu.

Tänaseni korrutatav Vene propaganda põhitees, mille järgi Tallinn olevat vabastatud Saksa fašistide kuisist on puhas vale. Tallinn „vabastati“ Eesti Vabariigi seaduslikust riigivõimust, Saksa väed olid linnast juba lahkunud. Siin olid ainult vähesed Eesti üksused, keda üleüldises segaduses ei olnud veel ühise juhtimise alla jõutud organiseerida.

Viimase kaitselahingu Tallinna eest pidas grupp soome- ja pitkapoisse koos Eesti Diviisi meestega - kokku umbes 20 võitlejat - maha Pääskülas, tänase raudteede-

◇ - Eestlased kaitsesid vaenlase eest iga küla, iga silda, iga jalatäit maad. Foto: internet

poo kohal.

Seal rünnati linna poolt tulevat tankikolonna, mille igal masinal istus hulk punaarmee lasi. Kogupauguga pühiti esimeste tankide pealne puhtaks. Laskemoona ja meeste vähesuse tõttu oldi sunnitud siiski õige pea üle raudteetamm Vanamõisa poole taanduma. Hävitati mitukümmend punaarmee last. Kaitsjatest langes kaks, neil olevat venelased hiljem vihaga pead maha raiunud. Toimunut jäi Vabaduse puisteetele meenutama tankirusikaga hävitatud Punaarmee soomusmasin. Lahing, kuigi lühike, peatas vaenlase edasiliikumise tükiks ajaks. Üks Pääsküla lahingus osalejatest oli tänase Saue linnaeapea isa, Gunnar Põlluas.

Järgmine kaitsepositsioon asus Tõdva jõe ääres. Kaitsjad üritanud ka Tõdva jõe silda õhku lasta, kuid see ei õnnestunud.

Kella kümne paiku õhtul ilmusid Pääsküla poolt vene tankid, mille pihta avati tuli. Üks tank lasti tankirusikast põlema, teised tõmbusid tagasi. Paari tunni pärast algas aga juba tõsisem rünnak, mis sundis kaitsjaid taanduma.

Kilomeeter-poolteist Pärnu poole, Sauel, Kanama teeristis ootas Punaarmee tankikolonna umbes 60 mehest koosnev vastupanugrupp, kes oli valmiskaevatud pesades

positsioonil maantee Saue-poolisel küljel. Üks Eesti Diviisi mees peitis ennast tankirusikaga tee kõrvale rõuguredelite virna taha.

Hommikul saabus esimene soomusauto luurele. Ta tulistas liikumise pealt vana kõrtsi, selle kõrvalhooneid ja tee ümbrust. Peatus, laskis mõned lasud ja liikus jälle edasi. Kostis tankirusika lasus, soomusmasina kohal löid sädemed laiali, masin kaotas juhitavuse ja kaldus külili kraavi. Sinna ta jäigi, keegi välja ei tulnud.

Tankikolonn peatus, edasi tulla ei julgetud, sest tankirusikas oli relv, mis tekitas venelastes aukartust. See-eest avati soomuskolonnist kaitsjate pihta kahurituli ja kuulipildujatule toetusel ründas neid ahelikus vaenlase jalavägi. Lahing kestis tükkaega, kuulipilduja hävitati ja ahelik suruti maha, aga kuna tankide vastu pelgalt käsirelvadega ei saa, anti meestele taganemiskäsk. Hävitatud soomusmasin seisis kraavis veel kaua.

Järgmine pea 300 mehest koosnenud üksus ootas ründajaid Haru teel. Grupil oli ka tankitõrjekahur ja miinipilduja, laskemoona aga nappis. Lahing puhkes samal õhtupoolikul, mil Haru teele jõudsid tankid korrakahest suunast, Tallinna poolt ja Keilast. Nende tegevust suu-

nati arvatavasti Haru tee kohal tiirelnud lennukilt. Kaitsjad olid sunnitud peatselt taanduma.

Sarnaseid kaitselahinguid toimus kõikjal: Riisiperes, Ristil ja mujal kuni terve Eesti vallutamiseni. Pea kõikjal astusid arvulises ja tehnilises ülekaalus olevale Punaarmeele vastu indu täis, kuid kohati vähesed lahingukogemusega noored eesti mehed. Kuna saksa väed olid taandunud, siis ei suutnud raskerelvastuse ja õhutoeta jäetud eestlased ülekaalukat vastast tagasi tõrjuda. Relvastatud vastupanu takistas aga Punaarmee edasiliikumise kiirust märkimisväärselt, andes nõnda kümnetele tuhandetele inimestele võimaluse Läände pagemisega pääseda järgnenud repressioonidest ja alandustest. Kindlasti säästis see tuhandete inimeste elud.

Ka peaminister presidendi ülesannetes Jüri Uluots ja mõned valitsuse liikmed pääsesid tänu sellele Rootsi ning jätkasid eksilis Eesti riigivõimu järjepidevuse edasikandmist ja tegutsemist. Peaminister Tief ja ülejäänud ministrid jäid aga neile Puise randa järgi saadetud kiirkaatri hilinemise tõttu Eestisse ning arreteriti. Kaitseminister Maide lasti maha, teised saadeti sunnitöölaagritesse, kus enamik neist ebainim-

likes tingimustes hukkus. Süüks pandi neile „rahva tahte vastased“ üleskutsed „vabastavale“ Punaarmeele vastupanu osutada ja „kodu-maa reetmine“.

Päeval, mil langes Tallinn, uputasid vene lennukid, rikudes jõhkralt kõiki rahvusvahelisi kokkuleppeid, Eestist Saksamaale evakueeruva laatsaretlaeva Moero, mille pardal oli ligi 3000 kaitsetut haavatut ja tsiviilpõgenikku, naised ja lapsed. Ründajad ei hoolinud, et laeva külgedele oli maalitud suured punased ristid. Päästa suudeti ainult 600 inimest, 2400 hukkus. Neist 1500 olid eestlased. Moero ei olnud ainus venelaste poolt Läänemerele põhja lastud laatsaretlaev.

Täna on see kõik minevik, me leiname hukkunuid ning oleme sügavalt tänulikud neile, kes olid valmis andma ja andsid oma elu Eesti vabaduse eest. Kuid ka täna ohustab meid sama vaenlane. Putin ähvardas Vilniuse, Riia, Tallinna, Varssavi või Bukaresti kahe päevaga ära vallutada, kuid see ei õnnestu neil enam. Täna on Venemaa ükski. Meie aga ei ole. Me ei alistu Kremli ähvardustele ja meil on liitlased, kelle sõjaline võimekus on kümneid kordi suurem kui Venemaal. Nagu ütles üks NATO kindral - las üritavad, sellest saab neile üheotsa pilet.

Helgi Haber, kolleegide sõnul tõeline lasteaednik

Sirje Piirsoo

Õpetajate päeva eel on paslik rääkida õpetajast. Õpetajast, kes pühendas mudilaste kasvatamisele, õpetamisele ja hoidmisele hoolt ning armastust 51 aastat, sellest 39 Saue lasteaias. Tänavu kevadel otsustas ta lasteaiaõpetaja tööst loobuda, kuid jätkab emakeeleringiga kõige vanemate rühmade lastele, kel peagi koolitee ees seisab. Me räägime **Helgi Haberist**.

Helgi on pärit Väandra-kandist, ta oli 5-lapselise pere noorim. Saatuse tahtel jäi ta 10-aastaselt emata ning vanaema-vanaisa kasvatada.

Helgi on lõpetanud Kaansoo 8-klassilise kooli, mis paistis väikse maakoolina silma sellega, et seal oli oma mandoliiniorkester ja -ansambel, milles Helgigi mängis. Muusika on Helgit alati köitnud. Ta on laulnud sega- ja naiskooris, noodilugemine ja klaverimäng, mida pisipedas õpetati, läks ladusalt.

Kaansoo kooli mandoliiniorkestri palad on salvestatud ja plaadilegi pandud. Nüüd, aastaid hiljem, kui Helgi plaadi sai ja selle mängima pani, oli tal tunne, et ongi taas kooli laval. Ja lood olid väga ilusad.

◇ Helgi Haber koos tütre Elliisiga tänavu sügisel lasteaias üllatuspiknikul. Foto: Andra Salutee

Helgi astus Tallinna Pedagoogilisse Kooli (pisipeda) 1963. aastal ja Tallinna Pedagoogilisse Instituuti 1968, mille lõpetas kaugõppes 1973.

Pärast pisipeda lõpetamist suunati ta koos sõbrannaga tööle Jõhvi ütlusega, et noored spetsialistid ja noor arenev linn käivad kokku, kuid Jõhvi ei saanud neile omaks ja pärast kolme aastat tulid mõlemad Tallinnasse.

Helgi ütleb, et ta on alati unistanud töötamisest väikeses lasteaias ja kui ta 1975.

aastal Saue mõisas tegutsenud lasteaias tööle asus, oli rühmi kokku neli: sõime- ja kolm lasteaiarühma. Täna on Saue lasteaed oma 18 rühma ja ligi 400 lapsega kõike muud kui väike, aga selline kord elu on.

Helgi ütleb, et tegelikult oli Saue lasteaias vahva töötada, rühmad kui väikesed pesad kärje sees, ja kiidab toredaid kolleege, kes mõnusa sõpruskonna moodustasid ja kellega koos on nii väljasõite kui stiiliõhtuid korraldatud oi kui palju.

Helgi arvab, et tore on ütlus lasteaednike kohta, et mis teil viga, teie ju käite lasteaias mängimas, kuid tegelikult see, kes lasteaiaõpetaja tööst midagi ei tea, ei aimagi, kui raske ja vastutusrikas see on. Oma ülikooliaegse õppejõu sõnadega: „Teie kätte usaldatakse enda kõige kallim vara, lapsed.“ Ja nii need lapsed hommikul tulevad, igal oma kodu, oma taust, oma rõõmud ja mured, oma iseloom ja kombed, oma tugevad ja nõrgad küljed.

Andra Salutee, Saue lasteaia Midrimaa õppealajuhataja: „Helgi Haber on olnud aastakümneid heatahtlik, soe ja töökas kolleeg. Kui oli vaja eestvedajat või tagantõukajat või hoopis ise äratelijat, siis Helgi suudab seda kõike. Helgi on tõeline lasteaednik, kes igale „taimekesele“ võimaldab parimaid kasvutingimusi.“

Helgi on veendunud, et elus ei saa olla ainult kodu ja töö. Tal on enda arvates vedanud - on olnud rahvatants ja näpu-töö. **Helmi Auliku** juhendamisel valmistas Helgi endale Suure-Jaani rahvariided: roositud põlvikud, tülliga tanu ja muu. Kangakudumine ja vöö valmistamine olevat olnud igavesti tore töö, meenutab ta.

Helgil on kaks täiskasvanud last - tütar ja poeg - ning kaks lapselast, mõlemad tüdrukud. Sel sügisel kooliteed alustanud Eliis on pärinud vanaemalt rahvatantsupisikugi.

Kui rääkida lastest ja lapsevanematest täna, ütleb Helgi, et palju on muutunud. Ühest küljest on lapsed julgemad ja vabamad oma käitumises, arenenumad, teisest küljest aga ka palju tervemad.

Linnavalitsus käis Inčukalnsis maad uurimas

Sirje Piirsoo

Saue Linnavalitsuse 9-liikmeline delegatsioon külastas augusti lõpus Läti sõprusomavalitsust Inčukalnsi.

Vangaži linna ja Inčukalnsi valla ühinemise plusside ning miinuste ülevaatele, millest kirjutas Saue Sõna eelmise number, järgnes kohtumine Vangaži gümnaasiumis, kus abilinnapea **Jüri Tümanok** tutvustas rahvusvahelist õpilasfirmade pilootprojekti.

Projekti, mille idee on lasta nelja riigi kuni 18-aastastel noortel välja töötada rahvusvaheliselt müüv idee, toode või teenus ja seda turustama hakata, on plaanis kaasata Saue Eestist, Sollentuna Rootsi, Tuusula Soomest ja Inčukalnsi Lätist. Esimesed kolm olid Läti visiidi ajaks projektis osalemise soovi kinnitanud.

Läti sõbrad tundsid projekti vastu huvi ja võtsid aega, et mõtet kaaluda, kuid arvasid, et selles võiks nende poolt pigem osaleda põhikooli lõpuklassid, kuna Vangaži 345 õpilasega

◇ Vangaži gümnaasiumis õpilasfirmade projekti tutvustamas. Paremal koolidirektor, vasakul linnapea Henn Põlluaas ja abilinnapea Tõnu Urva

koolis on gümnaasiumiosas vaid 22 õpilast, kusjuures eelmisel aastal kümnendat klassi ei avatudki. Inčukalnsi põhikoolist õpib 218 last.

Et kohalikud ja ümbruskonna noored gümnaasiumiõpinguid Vangažis jätkaks, maksab vald sellest sügisest kõigile elukohast olenemata stipendiumi, mille suurus sõltub õpitulemusest, kuid ei ületa 45 eurot kuus.

Siinkohal on paslik märkida, et 112 km² suuruses Inčukalnsi vallas, mis asub Riiast vaid 37 kilomeetri kaugusel, elab 8300 inimest, neist lapsi ja

◇ Sel kevadel kolis Inčukalnsi valla sotsiaalosaakond, kus töötab kaheksa ametnikku ja autojuht, uutesse kaasaegsesse ruumidesse. Fotod: Sirje Piirsoo

noori 1247, tööealisi 5519 ja pensionäre 1542. Valla 2014. aasta eelarve on 6,3 miljoni euro suurune. Vallas elab erinevate rahvuste esindajaid:

lätlasi 4658, venelasi 2741, ukrainlasi 302, valgevenelasi 295, poolakaid 148, leedulasi 65, juute 23, aserbaidžaanlasi 15, mustlasi 9 ja eestlasi 7.

Jutuks olnud valla ja kasside eriline seos tähendab, et Inčukalnsi tõlkes tähendab kassimäge.

Läbi suurte europrojektide on vald soojustanud mõlemad koolid ja lasteaiad, kaasajastanud katlamaja, asendanud tänavavalgustuses kõrgrõhuvalgustid LED valgustitega. Lisaks saanud rahastust väiksematele projektidele, mille maksumus jääb 3000-15000 euro vahele. Europrojekte koordineerib valla palgal olev projektijuht, kes ka väiksemad ise vormistab, suuremate tegemise ostab vald teenusena sisse.

Inčukalnsi rahvamajas rääkis sealne juhataja, millised on nende suuremad üritused aasta vältel. Et paikneme pea ühes ja samas kultuuriruumis, oli sarnaseid tähtpäevi palju. Arutledes, millal võiksid meie kultuurikollektiivid neil üles astuda ja vastupidi, jäi Saue sõelale kolm sündmust: Saue Sõlg, noorte improvisatsioonifestival Visioon ja linna sünnipäev. Inčukalnsi pooltel kevadised rahvatantsu ja -laulupeod.

Võimalus niimoodi haridust saada on südamest öeldes imeline

Kristina Elisabeth Kalmus

Uus õppeaasta on taas alanud nii meie kodus Eestis kui kaugel San Franciscos, kus ma õpin muusikakonservatooriumis viiuli interpretatsiooni. Esimene aasta on nüüdseks läbi ja teine käimas täie hooga.

Sissesaaamisteate sain eelmise aasta juunis ja pärast seda alustasin ettevalmistustega minekuks. San Franciscos elab mu üks varasem tuttav, kes aitab elukoha leidmisel ja linnaga kohanemisel. Siiski on kõige olulisem, et perekond ja sõbrad oleksid toeks ning abiks.

Kui mõelda sellele, millist elu ma elasin aasta-poolteist tagasi, on erinevusi tõesti palju. Esmalt muidugi kultuur ja inimesed on täiesti teistsuguse olemusega, ka riigikorraldus on nii erinev Eestist ja mis peamine - õppimine võõrkeeles.

Kindlasti tasub küsida abi oma koolist. Kuigi ma esialgu kultuurišokki ei saanud, siis hiljem mõistsin küll, kui palju mu elu muutus. Peale selle, et enda eest vastutamine kuulub nüüdsest täielikult enesele, tuleb õppida toime tulema ka selliste ülesannetega, mida näiteks tavaliselt üks äsja keskkooli lõpetanu ei tee: arvete tasumine, elukoha eest üksinda vastutamine jne.

Minul oli kodus kõik väga tihti mugavalt ette ja taha ära tehtud, sest vanemad õed-vennad on juba suured ja ema korraldas alati kõike ise. Täna pean ka nende kõige lihtsamate asjade eest täielikult ise hoolitsema. Kuid ega see nii väga hirmus pole, pigem leian, et harjumused tulevad kiiresti, ja kes tahab, see võib väga hästi hakkama saada.

Kõige üllatavam selle riigi ja linna puhul on kultuuride mitmekesisus

Inimesed on kokku tulnud kõikjal maailmast ja toonud kaasa oma traditsioonid. Linn

jaguneb kohati isegi erikultuurilisteks linnaosadeks. Sama kehtib ka keele kohta. Lisaks inglise keelele kõneletakse hispaania, hiina, vene, jaapani ja korea keelt ning veel palju muid. Kuigi San Francisco on üsna vana, siis nii ta välja ei paista. Kui, siis ainult äärelinna sattudes. Üldiselt käib kõik ajaga kaasas ja eriti suurt rõhku pannakse moele ning modernsusele.

Ameeriklased on olemuselt väga avatud ja selle tõttu on uusi tutvavaid saada väga lihtne. Mulle endale tundub kohati, et mul pole kunagi olnud nii palju häid tutvavaid ja lähedasi sõpru kui praegu. Minu jaoks on sellised suhted väga olulised, nende toel saab raskustega hakkama. Esimene aasta õppida võõrkeeles riigis on ikkagi üsna suur katsumus: tuleb harjuda selle elustiiliga, nende tavade ja keelega ka loomulikult.

Võrratute õpetajateta poleks see aasta olnud nii edukas

Et see oli minu esimene aasta ülikoolis, ei teadnud täpselt ette näha iga tunni ja klassi raskusi ning palju ma korruga teha jõuan. Pingutasingi ehk oma võimete hindamisega natuke üle, aga tänu suurele tööle läks kõik hästi ja lõpetasin aasta suurepärase tulemustega. Võrratute õpetajateta poleks see aasta olnud nii edukas. Nad olid ääretult abivalmid, mõistvad ja vastutulelikud. Suhted õpilaste ja õpetajate vahel on üldjoontes palju vabamad ning sõbralikumad kui ehk Eesti üsnagi distantsirohke õpetaja-õpilase suhe. Respekterimine on küll olemas, aga pedagoogid on valmis olema toeks ka isiklikes muredes ja suhtuvad sinusse pigem kui võrdvärsesse.

Täna vaatan ma haridusele kui tõelisele elu alustalale

Minu kui muusiku jaoks

Kristina Elisabeth Kalmus õpib San Francisco muusikakonservatooriumis viiuli interpretatsiooni. Foto: erakogu

möödus enamik aega harjutades või siis raamatukogus õppides. Haridus ei ole Ameerika Ühendriikides odav ja seda kõige otsesemas mõttes. Neis koolides ei ole mõtet õppida, kui sa tõeliselt ei taha seda, sest vastasel korral on tegemist tuulde lastud rahaga. Siinkohal tahan tänada iga lahket annetajat ja eriti meie kodust Saue linna.

Minu jaoks on need teadmised, mis ma esimese aastaga omandasin, äärmiselt olulised. Võtsin kogu õppimist algusest peale suure tõsidusega ja selle pärast panin end ka ühest küljest proovile suure akadeemilise koormusega.

Sel aastal üritan olla natuke targem ja võtta aega rohkem selleks, et keskenduda veel paremini igale ainele individuaalselt. Aga ainult kogemustest saamegi eeskuju võtta, et järgmine kord targem olla.

Kuigi professoreid on Eestis ja mujal maailmas väga häid, oli nüüd mul esimest korda elus selline juhendaja ühes ajaloo aines, kes tõeliselt pani mind küsima, mõtlema, tunnis

osalema nii, et see puudutaks kõigiti ka minu tulevast elu. See tähendab, et kõik see, mis ma õppisin ja edaspidi õpin, on seotud sellega, mis ma tulevikus elus teen.

Täna vaatan ma haridusele kui tõelisele elu alustalale. Ükskõik kui raske kunagi ka tööd saada pole, siis need teadmised ei kao kuhugi. Kui tuleb õige aeg, siis saab neid ka vastavalt rakendada.

Õhtuti saab alati midagi ette võtta

Kõige selle õppimise juures ei unustanud ma enesele vahepeal hingeruumi anda. San Francisco on Eestist territooriumi poolest umbes neli korda suurem, selle keskel aga erilist rohelist ei ole. Nõnda ongi vaid mõned erilised kohad, kus saab tõesti tunda, et oled loodusega kontaktis. Selleks on üks suurem park, *Golden Gate Park*, kus paljud jooksmas käivad, ja mitmed rannad, millelt saab imelise vaate *Golden Gate Bridge*'ile.

Noortele jätkub head aja viidet, sest tegemist on suurte festivalide ja pidustuste

linnaga. Kellel ehk nädalavahetused vabad on, saab õhtuti alati midagi ette võtta.

Minu lemmiktegevus on külastada SFSymphony't ja SFOperat. Lisaks saab kogeda häid maitseelamusi, sest valik on nii suur, et vahel on isegi raske otsustada mida süüa - paljudest väga headest ja hinnatud restoranidest kiirtoidu söögikohtadeni. Toidugurmaanid leiavad kindlasti midagi oma rafineeritud maitsele ja minu kui šokolaadiarmastaja jaoks leidub ka kvaliteetse käsitööšokolaadi ärisid.

See linn on vaimustav, elu on kirev ja inimesed veelgi omapärasemad. Õppimine valmistab mulle tõelist rõõmu ka raskustes, sest see võimalus niimoodi haridust saada on südamest öeldes imeline. Lisaks haridusele saan kaasa tõelise elukogemuse! Kogu seal veedetud kui ka eelseisev aeg on üks hea teekond. Iga päev õpin ma koolis ja lihtsais toiminguis midagi juurde ning nüüd juba kolme aasta pärast on ehk näha seda positiivset mõju minu elus ja edasises käekäigus.

Oktoobri toiduraha Saue Gümnaasiumis

RK Teeninduse OÜ

Koolilõuna hind Saue Gümnaasiumis on 1,15 eurot

◇ 1.-9. klassini kompenseerib riik 0,78 eurot. Ülejäänud osa, 0,37 eurot katab Saue linn, kui lapse ja mõlema vanema elukoht kompensatsiooniperioodil on

rahvastikuregistri andmetel Saue linn. Kui mitte, siis katab vahe lapsevanem.

◇ 10.-12. klassi õpilase eest maksab lapsevanem 1,15 eurot.

Toiduraha oktoobris

◇ 1.-9. klass 6,66 eurot 18 päeva

◇ 10.-12. klass 20,70 eurot 18 päeva

Toiduraha palume tasuda **29. septembriks** RK Teeninduse OÜ arvele: Swedbank, **EE092200221018424457**. Selgituse osas palume **kindlasti** välja tuua **lapse (laste) nimi ja klass**.

Kui õpilane on haige või puudub, palume teatada (puudumise algus ja lõpp) telefonil 659 6068 või e-posti aadressile ulle.jahesalu@real.edu.ee.

Õpilane võetakse toidult maha teatamisele järgnevat toidupäevast alates. Kasutamata

päevade toiduraha summa arvestatakse järgmise perioodi ettemaksuks. Järgneva kuu toiduraha tasumisel palume kogunenud ettemaksu summa ise maha arvestada ning lisada maksekorralduse selgitusse vastavate päevade arv.

Meeldivat koostööd soovides.

Pianist Rein Rannap esineb 14. oktoobril Saues

Kaisa Lõhmus

Teisipäeval, 14. oktoobril, kell 18.30 esineb Saue Kontserdisaalis värvikas pianist **Rein Rannap** (pildil). Ettekandele tuleb hulgaliselt pianisti enda loodud klassikatöötluste tuntud heliloojate teoste.

Rein Rannap on eesti helilooja ja pianist. Ta on lõpetanud Tallinna Muusikakeskkooli ja Tallinna Riikliku Konservatooriumi Virve Lippuse klaveriklassis. Tallinna Riikliku Konservatooriumi õpingutele järgnesid õpingud Moskva konservatooriumi aspirantuuris Lev Naumovi klassis. 1995. aastal lõpetas Rannap Lõuna-California Ülikooli heliloomingu klassi doktoriõppe.

Rannap andis oma esimese soolokontserdi 1968. aastal ja alates sellest ajast tegutseb ta aktiivselt pianistina. Ta on üles astunud paljudes Euroopa riikides, aga ka Austraalias, Kanadas ja Ameerikas. Rannap on Eestis andnud mitmeid kontserte ja on paljude eesti heliloojate teoste esmaettekandja.

Väljapaistvam viimase aja kontserttuur oli „Klaver tuleb

Kavas:

Rein Rannapi loodud klassikatöötlusted Bachi, Mozarti, Beethoveni, Schuberti, Brahmsi, Straussi, Saint-Säensi, Rahmaninovi ja teiste heliloojate tuntud teoste.

Piletid hinnaga 5 ja 2 eurot saadaval Piletilevi müügipunktides ning tund enne algust kohapeal.

Lisainfo:

www.interpreet.ee.

Kontakt: Kaisa Lõhmus, Eesti Interpreetide Liit, kammermuusika@interpreet.ee.

külla” 2008. aastal Eesti kirikutes.

Rein Rannapi helilooming on valdavalt heakõlaline ja loodud postmodernistlikus helistiilis. Ta on kirjutanud palju teoseid klaverile ja neid ka ise ette kandnud.

Kontsert Saue Kontserdisaalis toimub Eesti Interpreetide Liidu ja Saue Kontserdisügis 2014 koostöös. Foto: erakool

Tükike helisevat ajalugu

Elina Seegel, Saue Muusikakooli klaveriosakonna juhataja

Septembri teisel nädalal jõudis Klaverite Kantsi pillimeistrite juurest tagasi muusikakooli restaureeritud Estonia kabinetklaver (pildil).

See pill oli varem kasutusel meie ainukeses päris oma klassis akustilisele instrumendile täiesti sobimatutes tingimustes: väike ventilatsioonita ruum, mida ülerahvastatuse tõttu pidevalt akende avamise ja sulgemisega õhutasime. Selle tõttu ei püsinud klaver kuidagi häälles ja sai lisaks veel tugevaid veekahjustusi kooli aatriumi ümberehituse ajal, nii et koorus täielikult maha korpust ümbritsenud spoon. Instrumendi seisukord ei erinenud palju päevinäinud mööblitüki omast, mille saatuseks on tavaliselt sattumine prügilasse.

Ka algselt muretsesime selle klaveri koolile restaureeritud kujul. Töökojas valisime mitme pilli vahel ja otsustasime tema kasuks heliseva kõla ja sümpaatse kerge klaviatuuri tõttu. Seega tundus lihtsalt ilmvoimatu kannatada saanud

pill lihtsalt maha kanda.

Klaverit kaema kutsutud meistrid ei näinud olukorras miskit teostamatut, osutasid hoopiski klaveri sisemusse ja ütlesid, et selle pilli lihtsalt peabki korda tegema, kuna tegu on küllalt haruldase eksemplariga. Nimelt on meie klaverisse tehtud kanne selle kohta, et tema valmistajaks on **Ernst Hiis**, eesti tuntuim klaverimeister, tänase Estonia klaverivabriku asutaja.

On omamoodi huvitav, et Eesti-suguses väikeses riigis üldse tekkis klaveritööstus. Märksa lihtsam oleks olnud klavereid mujalt sisse tuua. Ometi arvati tollal teisiti ja klaverimeistrite tegevus sai tugeva impulsi ärkamisaja rahvusliku vaimsuse tõusust, millest tulenevalt kerkisid 19. sajandi lõpul esile eesti soost meistrid: **Jaan Räsä, Mihkel Oss, Jaan Olbrei** ja ka meie klaveriehituse *grand old man* **Ernst Hiis (Ihse)**.

Nooruses tegutses Hiis Peterburis, kus oli lisaks klaverite valmistamisele ka nõutud häälestaja mitmete vene muusika suurkujude juures, nagu Fjodor Šaljapin, Sergei Rahmaninov. 1912

käis ta ennast täiendamas Hamburgis Steinway vabrikus ja 1927 asutas Tartus oma tööstuse, mille mõni aeg hiljem Tallinna ümber kolis.

Pärast II maailmasõda oli Hiis ainuke, kes Eestis klaveritootmist jätkas. 1951 hakati tema juhtimisel valmistama kontsertklavereid Estonia, mida toodetakse tänaseni. Muusikakoolile kuuluva pilli seerianumber on 004, seega on ta tõenäoliselt üks esimestest Estonia-nimelistest kabinetklaveritest.

Kui klaver pakendist välja võeti, tundus esmapilgul, et tegu on täiesti uue pilliga: endine pätkelpruun värv oli muutunud elegantseks mustaks ja ainult ajalooline sisu reetis, et instrument on ikka seesama, mis meistrite juurde saadeti. Muusikakooli uues klaveriklassis oma õige koha leidnud ajalooõhuline klaver tegi koheselt nii õpetaja kui õpilased oma helisemisega rõõmsaks. Täname südamest Klaverite Kantsi meistrid, kes pilli eeskujulikult restaureerisid ja Saue Linnavalitsust, kes ettevõtmist finantsiliselt toetas! Foto: Kristiina Liivik

Saue Muusikakool teatab

Alates 1. septembrist toimuvad muusikakooli ettevalmistusklassi ja lasteaia poistekoori tunnid Saue lasteaia ruumides. Turvalisuse tagamiseks on tundidesse toomine ja viimine vanemate vastutusel.

Palume võimalusel teha vanematel omavahelist koostööd. Vajadusel leiame personaalse lahenduse. Täname mõistva suhtumise eest!

TUNDIDE AJAD

- ◇ Lasteaia poistekoor kolmapäeviti lasteaia saalis
- ◇ 4-5-aastased kell 16.00- 16.45
- ◇ 5-6-aastased kell 16.45- 17.30

Info : dirigent Elviira Alamaa, tel 5225359, elamaa@hotmail.ee.

MUUSIKAKOOLI ETTEVALMISTUS

- ◇ Esmaspäeval lasteaia salongis kell 16.15-17.00 ja kell 17.00-17.45.
 - ◇ Reedel lasteaia saalis kell 16.15-17.00 ja kell 17.00-17.45
- Info: õpetaja Piret Kuld, telefon 56217877, piretku55@hotmail.ee, www.sauemk.edu.ee

Kutsevõistluse uus formaat pälvis osalejate tunnustuse

Kristi Kruus
Saue Noortekeskuse juhataja

Lääne-Harjumaa noorsootöötajate sügisvõistlus toimus 15.-16. septembril Aegviidu lähisel Mustjõe talus. Võistlus oli järjekorras juba viies ja sellele pani viis aastat tagasi alguse Saue Noortekeskus. Võistluse põhirahastus on kõikidel aastatel tulnud Harju Maavalitsuse avatud noortekeskuste projektikonkursilt.

Neli aastat võistlemist oli piisav, et mõista - midagi selles formaadis ei klapi. Esialgse formaadi kohaselt pani iga noortekeskus välja ühe eestvõitleja, kes pandi erinevatel valdkondlikel võistlusaladel proovile. Alad olid erinevad: küll pidi projekte ja eelarveid kokku panema, mängu läbi viima, aga ka meeskonda juhtima, kodutöödena videoid ja reklaame tootma ning esmaabitarviku näitama.

Ülejäänud noorsootöötajad jagati segiläbi kõiki võistlejaid toetama. See aga omakorda põhjustas, et kui sa ei sattunud oma noortekeskuse esindajat toetama, siis nagu ei tahtnud eriti pingutada ka. Ka žüriides osales palju erinevaid inimesi, alustades osalevate noortekeskuste noortest, lõpetades Harju Maavalitsuse noorsoonõuniku **Anne Martini** ja armastatud näitleja **Riina Heinaga**.

Lõpuks tundsid noorsootöötajad, et midagi peab muutuma. Ja kes muu peaks

Kutsevõistluse üks osa oli eluliste õnnetusjuhtumite lahendamine õigeid esmaabivõtteid kasutades

Enne võistlust tutvustas Mustjõe talu ümbruskonda. Pildil noorteujuht Monika Liiv kõrgusi trotsimas. Fotod: noortekeskus

süsteemi muutma, kui mitte need, kes traditsioonile alguse panid.

Nii korraldaski viienda kutsevõistluse taaskord Saue Noortekeskus ja seekord ei pidanud võistlema mitte enam eestvõitlejad, vaid kõik osalevad noorsootöötajad. Jagasime osalejad meeskondadesse nii, et ühe noortekeskuse töötajad ei sattunud kõik ühtekokku ning iga meeskonnaliige võistles nüüd oma meeskonna eest.

Võistlesime järgmistel aladel: panime aja peale püsti telgid,

katsusime rammu Jenga mängus, kus pidi klotsitornist ettevaatlikult ja oskuslikult klotse eemaldama nii, et torn püsima jääks.

Esimese päeva lõpetas intriigeriv vestlusring, mida vedas eripedagoog **Pille Kriisa**, kes ärgitas meid noori mõistma ja neile mitte üleliia ülekohut tegema. Ta tõi välja sõprade ja naabrite olulise rolli lapse elus ning tuletas meelde, et kodu koristada tuleks ikka hea tujuga, siis jääb see lapsele meelde ja ta tahab ise ka

Grimmi (pildil) ja tubli teooriaga toetas noortekeskuste kutsevõistlust leitnant Andrus Lehtmets, Rakvere Haigla kiirabiariist ja Kaitseliidu peastaabi meditsiiniõhvitser

edaspidi korras kodus elada.

Teisel päeval lavastasime elulisi õnnetusjuhtumeid, et neid siis meeskonniti õigeid esmaabivõtteid kasutades lahendada püüda. Grimmi ja tubli teooriaga toetas meid sel korral leitnant **Andrus Lehtmets**,

Rakvere Haigla kiirabiariist ja Kaitseliidu peastaabi meditsiiniõhvitser. Mees nagu orkester! Kuna olime eelnevalt teinud üle-eestilise küsitluse noortevaldkonna teemadel, siis üheks ülesandeks oli ära arvata, mida rahvas arvas. Ka see kujunes üsna meeleolukaks.

Ühe eripärana võib veel välja tuua, et iga noortekeskus valmistas ette ka töötoa, kus õpetas osalejatele uue oskuse, mida edaspidi oma töös kasutada, ning töötubades meisterdatud meened jagati hiljem osalejatele ja esinejatele. Uudse lähenemise mõte oli näidata, et alati ei pea meeneid kusagilt kallist firmast tellima, logod peal, vaid võib ka ise teha. Seekord valati seepi, meisterdati külmpapimagneetide-meenuitajaid ja unenõpüdjaid, punuti paelu ning küpsetati vahvleid, mis pakiti kaunitesse isemeisterdatud kottidesse.

Kokkuvõtteks tahan rõõmutada, sest uus formaat meeldis kõigile - vähem stressi ja rohkem rõõmu - ning ametivõistlus jätkub kindlasti ka edaspidi. Võistlusel osalesid lisaks Saue Noortekeskuse töötajatele veel noorsootöötajad Keila Noortekeskusest, Saku Valla Noortekeskusest, Jüri-Lagedi Noortehingust ning Klooga Kultuuri- ja Noortekeskusest.

Saue Noortekeskus andis korraldamise teatepulga edasi Keila Noortekeskusele.

Noortekeskus õppis ootamist

Üllar Põld
Saue Noortekeskuse noorteujuht, projektinõustaja

Kui me raba peale jõudsime, oli väljas juba pimedaks läinud. „Jalg on märg! Ratas kukkus sisse! Kõik lirtsus!“ kõlasid hüüded öös. Tegelikult oli meie jalgealune kindel. Mõõda laudteed saab raba peal isegi pilkases pimeduses liikuda.

„Kuidas oli?“ „Raske oli.“ „Kuidas veel oli?“ „Kõige põnevam oli öösel rabas käik. Kõige hirmsam oli, kui rabas sisse hakkasime vajuma. Kõige lõbusam oli, kui me rappa vajusime. Kõige põnevam oli tähistavast tähtkujusid vaadata.“

Projekti „Targalt läbi Eesti 2“ tegevused ongi planeeritud sellised vesised ja tumedad: süstaga mere peal sõitmine, vihmaga telkimine, lumes

Ootus RMK Simisalu Looduskeskuses

sumpamine, pimedas suitsusaunas kõrbemine ja öösel hääle kuulamine.

Ja kui palju me oleme oodanud, et vihm jääks järele, et vesi läheks keema, et lained vaibuks, et jõuaks lõpuks kohale. Ootamine on raske. Seda peab õppima

ja harjutama. Oleme teinud seda alates jaanuarist juba kuuel matkal, ühtekokku 98 osalusega.

Kuuendal matkal, mis toimus 12.-14. septembril Simisalus, õppisid ootamist Laura Tammiste, Raili Sõrmus, Milena Gamzina, Anette

Ootus rabas. Fotod: noortekeskus

Laamann, Markus Rätsep, Juss Kaspar Lvovs, Raul ja Rein Jõgisman, Aron Taganõmm. Oodata aitasid Merle Jõgisman, Tiina Tamm ja Üllar Põld.

„Jumala lahe on see kõik siin metsas.“ Ütleja on teada. Ta ütles, et ootab uut matka.

Projekti on rahaliselt toetanud Euroopa Komisjon. Publikatsiooni sisu peegeldab autori seisukohti ja Euroopa Komisjon ei ole vastutav selles sisalduva informatsiooni kasutamise eest.

Romeo Karu - kulla- ja pronksimees Eestis ja Lätis

Saue Sõna

Saue noormees **Romeo Karu** (pildil) saavutas Eesti meistrivõistlustel motokrossis nelja etapi kokkuvõttes 65 cc masinaklassis tugevas konkurentsis 30 osaleja seas kolmanda koha.

Septembri teisel nädalavahetusel toimus Läti meistrivõistluste viimane kuues etapp. Romeo võistles endast aasta või isegi kaks vanemate poistega ja võitles end Lätiski 36 osaleja seas välja pronksmedalile.

Isa napp kommentaar kõlas: „Tulemus pole paha!“ Milline töö, distsipliin ja pühendumus aga selle kahe sõna taga peitub, teavad asjaosalised ise.

Viimasel hetkel enne lehe trükkiminekut selgus, et Romeo tuli Eesti juunioride motokrossi karikavõistlustel 65 cc masinaklassis hooaja kokkuvõttes 461 punktiga esikohale.

Romeo õpib Saue Gümnaasiumi 4.c klassis, motokrossiga on ta tegeleenud viiendast eluaastast alates. Foto: Janis Pastars

Foto Jānis Pastars

Sagittariuse vibusportlased osalesid Euroopa MM-il

Anu Uusmaa

Vibuklubi Sagittarius treener

World Archery Euroopa meistrivõistlused 3D vibuspordis toimusid 15.-20. septembrini Pirita velodroomil. Osales 218 vibusportlast 18 Euroopa riigist. Suuremate delegatsioonidega olid esindatud Itaalia, Vene Föderatsioon ja Eesti.

Saue vibuklubi Sagittarius laskjatest kvalifitseerus läbi kuue eestisese kvalifikatsioonietapi võistlustele neli: **Anneli Kass**, **Anti Roots**, **Regiina Kudritskaja** ja **Anu Uusmaa**. Regina otsustas loobuda.

Anti Roots jäi MM-il meeste vaistuvibus 27. Anneli Kass tuli naiste pikkvibus 19. ja Anu Uusmaa naiste lihtvibus 18. kohale.

Võistlejad ise jäid tulemu- sega kokkuvõttes rahule. Anu Uusmaa parandas tulemust eelmise aastaga võrreldes 100 punkti võrra, Anneli ja Anti said jala ukse vahele. Järgmisel aastal Itaaliasse Terni lähedavad nad hoopis julgemana.

3D on World Archery üsna

Anti Roots ja Anu Uusmaa harjutusväljakul

uus vibuspordi võistlusformaadid, kus lastakse kolme- mõõtmelisi loomakujusid. 3D vibusport püüab võimalikult jäljendada reaalsel jahisituatsiooni, nii on kaugused määrata. Loomad on jaotatud nelja suurusgruppi, mida lastakse sihikuta vibudega kuni 30 meetrilt ja plokkevibus kuni 45 meetrilt. Ala on eriti populaarne USA-s ja Kesk-Euroopas.

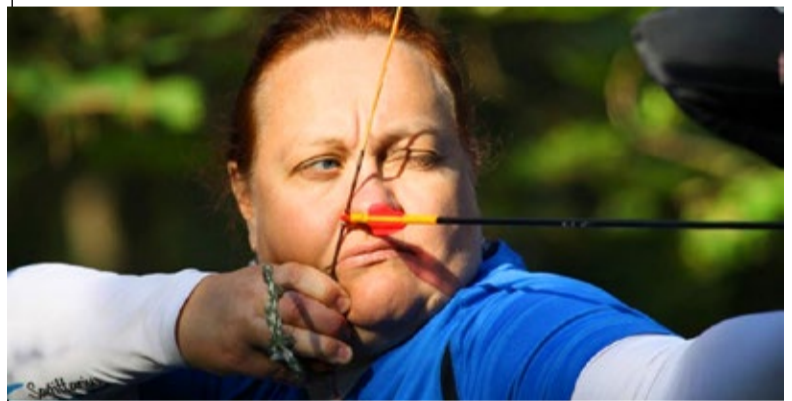
Esimest korda peeti selles

formaadis maailmameistrivõistlusi 2003. aastal Prantsusmaal, eestlased on osalenud alates 2005. aasta võistlusest. Euroopa meistrivõistlusi peeti esmakordselt 2008. aastal Hispaanias.

2007. aasta maailmameistrivõistlustel krooniti meistriteks **Aare Lauren** meeste vaistuvibu ja **Steve Morley** meeste pikkvibu klassis. Naiste pikkvibuklassis on maailmameistrivõistlus-

Anneli Kass tuli naiste pikkvibus 19. kohale. Fotod: Sagittarius

Anu Uusmaa on jahilooma keskendunult sihikule võtnud

tel tulnud pronksmedalile **Katrin Virula** 2011. ja **Ülle Kell** 2013. aastal. Euroopa

meistrivõistlustelt on **Katrin Virula** 2008. aastast naiste pikkvibu klassi pronksmedal.

Martin Aadli oli kolm nädalat Marokos treeninglaagris

Saue Sõna

Martin Aadli tegeleb taekwondoga natuke üle aasta. Selle aasta suvel avanes tal võimalus minna koos marokolasest treeneri **Badr Eddine Lamdarghi Alaoui**ga kolmeks nädalaks Marokosse. Kohale saabudes oli seal meie ilmastikuga võrreldes päris soe.

Martin meenutab: „Läksin sinna ramadaani ajal. Ramadaan on liikuv moslemite püha

- sel aastal oli see juulis -, mille jooksul ei või päikesetõusust päikeseloojanguni süüa ega juua. Ka minul oli võimalust pühast osa saada ja selles osaleda. Oli väga omapärane kogemus ja päevane paastumine tekitas hea enesetunde. Pärast treeninguid oli küll vedelikupuudus, juua ei saanud, kuid sain kuidagi hakkama.

Trennid toimusid tavaliselt kaks korda päevas, hommikul, siis kui päike hakkas tõusma, ja

õhtul, kui päike hakkas loojuma. Hommikune trenn oli tavaliselt jooksmine rannas ja õhtune mattide peal saalis. Sain vaadata, kuidas marokolased võistlesid ja ise nendega võistelda. Nende tase on kõrge ja koostreenimine oli hea kogemus.

Päevas kestsid trennid kokku kolm tundi nii, et pärast trenni jõudsite tagasi kodukohta sööma ja magama. Kuna päike tõusis kell 3.40 ja loojus kell 19.40, siis ramadaani tõttu oli

meil hommikusöök varahommikul kell 3 ja järgmine söögikord õhtul kell 20. Või pigem vastupidi, sest hommikusöök oli pigem hoopis õhtusöök, sest magama mindi hoopis pärast kella 3-st hommikusööki.

Õhtusöögi ja hommikusöögi vahel ei magatud, vaid käis pidev tegevus: hea jahe väljas käia. Käisime ka turul, kus asjad olid väga odavad, ja suures mošees, mis oli ehitatud vee peale. Peale selle vaa-

Taekwondo on Korea võitlus- kunst, mis on käte, jalgade ja mõistuse koostöö.

tasime, kuidas lapsed mängivad tänaval jalgpalli. Sain ka ise mängus osaleda.

Reis osutus igati kordaläinuks ning oli väga uus, omapärane ja hariv kogemus elada moslemi peres, järgides kohalikke tavasid ja süüa väga maitsvaid kohalikke sööke.“

◊ Saue klubist olid laagris (vasakult) Alex Galaktionov, Martin Aadli, treener Badreddine Lamdaghi Alaoui, Maiki Kim ja Katrin Charles, ees spagaadis on Eloura Charles

Saue taekwondo klubi oli Araabia Ühendemiraatides treeninglaagris

Katrin Charles

Kõik me mäletame veel mitmenädalast leitsakut Eestimaa suvest. Saue taekwondo

klubi sportlastel jätkus 40-kraadine palav kliima, viibides 10. kuni 20. augustini kolmandat korda Araabia Ühendemiraatides Sarjah's

◊ Eloura vastane on noorsportlane Venemaalt. Fotod: Saue taekwondo klubi

treeninglaagris. Meie portlaste heaolu eest kandis hoolt Sharjah Spordiklubi.

Saue klubiga olid koos laagris veel Leedu, Venemaa, Moldaavia, Belgia, Prantsusmaa ja Emiraatide sportlased, kokku 40 sportlast eri maadest.

Laagris tegime kaks korda päevas trenni. Hommikupoolisel treeningul lihvisime tehnikat ja õhtune oli sparringute päralt. Iga trenni viisid läbi erinevate maade taekwondo treenerid. Õhtusel sparringul said kõik õpitud rakendada.

Kõigi sportlaste päralt oli Sharjah' spordikompleks: välibassein, mitmed spordiväljakud ja jõusaal.

Treeningutest vabal päeval viisid võõrustajad sportlased Dubai vaatamisväärsustega tutvuma ja veekeskusesse.

Spordiklubil Imperial käis külas Eesti tipp taipoksija

Nils Joonas Pöldme

Spordiklubis Imperial käis 11. septembril külalistreenerina trenni andmas **Edvin-Erik Kibus**. Kibus on tegelenud taipoksiga juba üheksa aastat ja on üks Eesti paremaid. Hariduselt on ta füsioterapeut ja töötanud Põhja-Eesti Regionaalhaiglas.

Praegu treenib ta põhiliselt Hollandi klubis Team Holzken, mis on üks Euroopa tippklubisid. Alles päev enne meie klubi külastamist saabus ta Hollandist treeningutelt kodumaale. Põhjus oli aga selles, et 13. septembril pidas ta Tallinnas maha taas-kord raju lahingu võitlusringis, mille ta ka võitis.

Kibus on hetkel pidanud 60 matši, millest kaotuseid 13, viike kaks ja võite 45. Võitudest 12 on ta võitnud KO-ga.

Edukas võistleja on Kibus ilmselt sellepärast, et võtab asja mõistusega ja tal on korralik enesekontroll. Lihtsalt rumaluse, viha ja mõttega minna teist veriseks lööma ei jõua kaugele.

See ongi põhjus, miks me klubitegevust korraldame, et koolitada inimesi. Mitte ainult füüsilise vormi parandamine ei ole tähtis, vaid ka vaimse, et olla rohkem distsiplineeritud.

Ootame endiselt kõiki julgelt meie klubiga liituma. Oodatud kõik vanuses 14+.

◊ Esiplaanil Edvin-Erik Kibus ja Nils Joonas Pöldme harjutust ette näitamas. Foto Marek Matsu

Väega ehted

Saue Huvikeskus

Täiskasvanud õppija nädalal meisterdame väega ehteid, materjaliks on kivid, pihlaka oksad, hõbetatud traat, helmed ja prossialused. Looduslikes materjalides on looduse vägi, meisterdaja näppudes

loominguline jõud - kokku saame toredad omavalmistatud väega ehteid. Juhendavad **Anneli Lupp** ja **Evelin Voksepp**. Materjalid on kohapeal olemas. Töötuba toimub esmaspäeval, 13. oktoobril, kell 18.00-19.30 ruumis 111. Registreerimine: huvikeskus@saue.ee.

Täiskasvanutele on veel huvikeskuse ringides vabu kohti

TÄISKASVANUTELE

KUNSTISTUUDIO

- ◊ **Tekstiil ja taaskasutus**, juhendaja Evelin Voksepp; alates 1. oktoobrist 26. novembrini 8 korda kolmapäeviti kell 18.00-20.00. Pakutrükk riideesemetele või puuvillasele kangale ja riideribadest vaiba punumine võrkummi sisse. Kuutasu 16 eurot.
- ◊ **Klaasisulatuskursus**, juhendaja Eve Koha; alates 6. oktoobrist E kell 18.30-20.00 kokku 4 korda. Kursuse tasu koos materjalidega 36 eurot. Tutvume tehnikaga,

modelleerime savist eseme, valmistame selle järgi kuumuskindla vormi, täidame selle klaasiga. Klaasi sulatamine. Pärast klaasisulatust eemaldame eseme vormist ja viimistleme.

- ◊ **Portselanmaal**, juhendaja Virve Laan; alates 3. novembrist E kell 18.30-20.00. Korrapilet 4 eurot. Maalime oma lauanõud isikupäraseks.
- ◊ **Akrüülmaalikursus**, juhendaja Virve Laan; alates 5. veebruarist 2015 kuni 30. aprillini 2015 N kell 18.30-21.00 (36 tundi) Kuutasu 25 eurot.

RAHVAKULTUUR RAHVATANTS

- ◊ **Saue Simmajad** segarühm ja naisrühm, juhendaja Ulvi Mägi. Info Kalev Israel, tel +3725078758.
- ◊ **Saue Kägara** naisrühm juhendaja Elena Kalbus, tel +37251944767.
- ◊ **Rahvamuusikaansambel Saue Kapell**, juhendaja Reet Jürgens, tel +3725223635.
- ◊ **Saue Segakoor**, dirigent Elviira Alamaa, tel +3725225359,

TANTS JA LIIKUMINE

- ◊ **Line-tants algajatele**, juhendaja Kaie Seger; alates 7. septemb-

rist pühapäeviti kell 19.00-20.00 Saue koolimajas.

- ◊ **Vesiaeroobika**, alates 8. septembrist E 19.00-19.45 ja N 20.00-20.45 Saue ujujas. 10 x pilet 45 eurot (kehtib kolm kuud), 1 x pilet 5.75. Juhendaja Ave Lähker.

FOTOGRAAFIA

- ◊ **Fotograafia ABC**, juhendaja Kristjan Rosin, +37255537401, www.walldec.eu; alates 1. oktoobrist 3. detsembrini K kell 19.00-20.30. Kursuse tasu 75 eurot. Registreerimine viimsifoto@gmail.com või huvikeskus@saue.ee.

Tähelepanu savitreimisel osalenud!

Saue linna sünnipäeval, Saue Savipäeval savitreimise telgis valminud esemeid saab tasuta glasuurida laupäeval, 13., 20. või 27. septembril kell 11.00-14.00 Saue Huvikeskuse kunstiklassis. Info huvikeskus@saue.ee.

Kaunis sügispäev Loode-Eestis

Elina Mägi

Kui Päevakeskus Noarootsi reisi välja kuulutas, oli väike kahtlus, kas leidub piisavalt huvilisi, aga osutus, et soovijaid oli rohkemgi, kui buss mahutas.

Niisiis läks 10. septembril sõiduks tihedas udus. Esimesena peatusime Laitse mõisas, see on Vasalemma marmorist ehitis, 19. sajajandi lõpus Üxküllide ehitatud. Läbi aia piilusime endist Eesti Raadio saatekeskuse 1949 rajatud imposantset hoonet, millel aga ei näi praegu õiget kasutust olevat.

Laitse Graniitvillas ootas meid meeldiv üllatus. Olime leppinud tõsiasjaga, et tuleb seal omal käel ringi vaadata, aga meile avas värava laialt naeratav peremees **Tauno Kangro** ise. Saime suurepärase ülevaate villa saamisloost, ehitusest, funktsioonidest ja perspektiividest. Villat ümbritsevad mitmed skulptori taiesed. Ühiselt jõudsime äratundmisele, et ka Saue linna võiks ehtida üks Tauni Kangro skulptuur, näiteks legendaarne Saue jaamaülem koos oma kuulsa lambaga! Foto: Tiina Univer

Üks kaunimaid klassitsistlikus stiilis mõisaid on Riisipere mõis, mis on ehitatud 19. sajandi alguses ja mis kuulus Stackelbergidele. Alakorruse uhkus on silmapaistev kuppelsaal ja läänetiivas sammassaal. Rohkelt on kasutatud stukkdekoori. Momendil kuulub kogu see „ilu“ ärimees **Kalesnikovi**le, kellel ilmselt puudub huvi ja võib-olla ka võimalus midagi korda teha. Karta on, et varsti pole seal enam midagi järel. Viimane

Skulptor Tauno Kangro tutvustas Graniitvillat. Ühiselt leiti, et ka Saue linna võiks ehtida üks tema skulptuur, näiteks legendaarne Saue jaamaülem koos oma kuulsa lambaga! Foto: Tiina Univer

aeg oleks muinsuskaitset vahele astuda.

Järgmine põnev objekt oli 1922. aastal poolaka **Wadovski** projekteeritud turbaküttega töötav Ellamaa elektrijaam, mis varustas Tallinna-Haapsalu raudtee äärseid asulaid ja Tallinna-Pääsküla elektriraudteed. Jaama algne võimsus oli 140, maksimumvõimsuseks kujunes 8500 kilovatti. Hiljem kasutati hoonet katlamajana. Praegu on see tühi, aga tundub, et midagi püütakse ette võtta: tegu on ju Eesti ilusaima tööstusehitisega.

Järgnes pikem sõit, kuni jõudsime Taeblassse, Eesti maalikunstniku **Ants Laikmaa** majamuuseumi, kus meid juba oodati. Maja on kunstniku enda projekteeritud. Seal elas ta elu lõpuni ja on maetud maja ümbritsevasse parki, kuhu ta istutas nimelisi puid oma sõpradele, nagu **Marie Underi** ja **Artur Adsoni** puud.

Edasi viis tee Noarootsi poolsaarele, enne 19. sajandit kujutas see üksikute saarte kogumit.

On teada fakt, et 1715 purjetas Peeter I Noarootsi ja mandri vahelt Haapsallu.

Noarootsi esmamainimine leidis aset 1398. Rootsi võimu alla läks paik 1588. Siis hakkas elavnema vaimuelu. Esimene talurahvakool rajati 1650. Suur katkuepidemia aastatel 1710-1711 vähendas rahvaarvu kahe kolmandiku võrra. Tühjaks jäänud küladesse asusid elama eestlased sisemaalt.

Eesti Vabariigi ajal elavnes laevaehitus ja meresõit, tekki- sid tihedad sidemed rahvaskaaslastega Soomest ja Rootsi. 1943-1944 jäi poolsaar jälle rahvast tühjaks: enamus rootslastest lahkus, asemele tulid sõjapõgenikud Ida-Virust ja Ingerimaalt.

Noarootsi Gümnaasiumis tervitas meid direktor, kes tutvustas ilusat koolimaja, mis asub kaunis Pürksi mõisas. Kool avati 1995. Kooli avamisel viibis ka president Lennart Meri. Praegu õpib koolis 160 last. Õpitakse süvendatult rootsi keelt ja Põhjamaade

kultuurilugu. Ühes kõrvalhoones asub looduskeskus, kus meile näidati loodusfilme. Selles hoones saavad koolinoored ka peoõhtuid korraldada.

Saare mõisas ootas meid lõunasöök. Selle mõisa taastas parun Gustav Friedrich von Rosen. Mõisa taasavamisel 2001 viibis samuti president Meri. Rosenite suguvõsa liikmed, kes elavad Saksamaal, külastavad oma mõisa regulaarselt. Vastavalt Gustav Roseni soovile sängitati ta 2007. aastal Noarootsi kirikuaeda.

Külastasime ka muuseumi, mis on avatud endises mõisa tallis. Kogu kompleksi haldab energiline proua **Anu Kari**, kes meile mõisa tutvustas ja kelle küpsetatud oli imemaitsev kook, mida meile lõunaks serveeriti.

Peale lõunasööki jalutasime Österby sadamamuulil, kust avaneb vaade Haapsalule ja talviti läheb jäätee, mis ühendab poolsaart Haapsaluga.

Noarootsi Püha Katariina kirikus võttis meid vastu koguduse liige **Arno**, kellelt

kuulsime huvitavat kiriku ajaloo. Kirik on pärit ilmselt 1500. aastast. Pastoraat, mis on üks vanemaid säilinud puit-ehitisi Läänemaal, on ehitatud 17. sajandil. Kirikuaias asub 1935. aastal rajatud vabadsamm, mis muidugi vahepeal hävitati, aga mille osad olid peidetud kalmistumüüri. Sealt leiti need üles ja taastati 1990.

Tagasiteel külastasime väikest Nõva Püha Olevi kirikut, kus meid südamliselt tervitas koguduse esinaine Silja. Nõva kirik on vanim puukirik, mainitud juba 1402. Kirik on pidevalt toimunud pühakojana, ukseid olid avatud isegi sõja ajal, et vältida liigset lõhkumist. Pilku püüavad kaunid vitraažaknad, kuid nikerdused on kohaliku mõisaproua töö, lühtrid aga annetatud meremeeste poolt. Praegu käib katuse vahetus, milleks võib teha annetusi. Annetajate nimed jäädvustatakse katuse laual. Ka Saue Päevakeskuse nimelised laud on nüüdsest Nõva kiriku katusel.

Viimasena jäi meie teele Padise mõisahoonet, mis kuulub von Rammide suguvõsale, kes tulid siia ligi 400 aastat tagasi. Vahepeal tegutses hoones kool, siis seisis see tükk aega tühjana. 1999 ostsid von Rammid mõisa tagasi.

Praegu on mõis kenasti restaureeritud, seal asub hotell 13 toaga ja *a la carte* restoran, suvel on avatud väliterrass.

Oli sisutihe ja meeldiv päev, kohtusime tegusate, oma tööd südamega tegevate inimestega, saime teada palju huvitavat. Tänuksõnad **Liivile**, **Tiinale** ja **Jaani**le. Uute kohtumisteni!

Sauelased andsid qigongi tasemeeksami

Liivi Lents
Saue Päevakeskuse juhataja

Eestis on Hiina Qigongi Assotsiatsiooni esindaja ja treener **Mart Parmas**, tema juhendamisel toimuvad treeningud Tallinnas ja Mardi õpilase, allkirjutanu juhendamisel Sauel.

Mart Parmase eestvedamisel ja hiina parimate meistrite osalusel toimus 12.-14. septembril Qigongi laager Põltsamaal. Üle Eesti oli osalejaid 36, neist kolm Sauelt.

Selleks, et hiinlastega koos õppida, pidi mingil määral eelnevalt oskama kahte harjutuste kompleksi. Esimene neist olid „Hääled“ ehk „*LIU ZI JUE*“. Teine oli harjutuste

kompleks keppidega, mille hiinakeelne nimetus on „*TAIJI YANG SHENG ZHANG*“.

Pühapäeva õhtupoolikul oli võimalus anda kohale tulnud hiina meistritele tasemeeksami. Qigongi assotsiatsioonil on oma kindel eksamite süsteem. Esimesel aastal saab teha ühe eksami, pärast aasta möödumist järgmise taseme eksami ja veel pärast aastat kolm eksamit. Iga eksam kujutab endast ühte harjutuste kompleksi, mis kestab 15-20 minutit. Eksamit hindavad oma ala parimad meistrid, kes on ühtlasi ka Pekingi ülikooli kehakultuuri professorid.

Saue kolmest võimlejast kaks sooritas eksami, allkir-

jutanu teise taseme ja Juta Koort esimese taseme.

Kirjanduse põhjal parandab qigong nii füüsilist kui vaimset vormi. Füüsiliste näitajate puhul võib paraneada reaktsiooni kiirus, suureneva painduvus, paraneva koordinaatsiooni, korrastada südame töö, vererõhk ja luutihedus. Vaimses plaanis aitab leevendada ärevust ja tõsta tuju.

Qigong tekkis juba muistises Hiinas ja sellega tegelemise eesmärgid varieeruvad erinevates traditsioonilistes hiina kultuuri koolkondades. Kirjanduse põhjal konfutsionistid sooritavad qigongi, et harida meelt ja keha; taoistid ja budistid tegelevad

qigongiga, et ületada maistust. Hiina arstid kasutavad qigongi haiguste ravimiseks ja tervise säilitamiseks. Kõik qigongid, millega tegeleb Hiina Qigongi Assotsiatsioon, on heaks kiitnud ka lääne meditsiin.

Qigongi on väljaspool Hiinat hakatud õpetama alles viimastel aastakümnetel. Euroopas on qigong viimastel aastatel muutumas järjest populaarsemaks.

Loodetavasti levib Hiina tervisevõimlemine ka

Eestis laiemalt. Sauel on hea algus juba tehtud. Qigongi treeningtunnid toimuvad regulaarselt Saue Noortekeskuses ja täpsemat teavet saab päevakeskusest telefonil 6595070.

Invaühing käis suve lõpus huvitaval reisiril patareisid laadimas

Armand Nagel

Märkamatu on lõpule jõudnud suvi. Saue linna puuetega inimesed käisid augusti lõpus selle aasta viimasel väljasõidul ning imetlesid Eestimaa lähenevat sügist punetavate pihlamarjade ja rõõmsalt häälitsevate lindudega, kellel ei tarvitse toitu otsida: seda on kõikjal küllaga.

Esimene peatus oli Keila-Joal. Poolteist kilomeetrit enne merre suubumist on Keila jõel võimas juga, mille lähikonnas tekkis Meremõisa mõis juba 16. sajandi algul, kuid esinduslik väljaehitamine algas alles 1830. aastatel, kui mõisa omanikuks sai Aleksander Benckendorff, kes oli Vene tsaari Nikolai II hea sõber, temaga kirjavahetuses, ja kui Vene tsaar käis Eestis, külastas ta ka Benckendorffi tema mõisas.

1833 valminud Keila-Joa mõis oli üks varasemaid ja stiilsemaid mõisahooned Eestis. Võõrandamise järgselt kuulus mõisahoonete kompleks Eesti Vabariigi välisministri juurde. Teise Maailmasõja järel kolis aga sinna Nõukogude sõjaväeosa, mis lahkus sealt alles 1990-ndate algul.

Alles hiljuti lõppenud restaureerimistööde käigus taastati endine hiilgus, mida meiegi nägime. Et Benckendorff oli

◇ Saue linna invaühing käis hilissuvisel reisiril Keila-Joal ja Paldiskis.
Foto: erakogu

mereväelane, näeme mõisahoonesse sisenedes admiralide portreid. Käisime läbi kõik ruumid: nii töö-, puhke-, söögi- kui magamistoas.

Huvitav oli see, et mõisahärra ja -proua magasid eraldi tubades. Kui proua pani õhtul ukse vahele räti, siis härra teadis, et ta oodatud ja võib siseneda.

Täna on maaliline juga koos metsapargiga muutunud armastatud väljasõidu kohaks. Meile antud paarikümne minutiga heitsime pilgu ümbritsevale loodusele. Reipal sammul üle-

tasime õõtsuva rippisilla ja kümnekonna minuti pärast avanes mäekünkalt imekaunis vaade kuuemeetrisele veejoele. Ainuüksi ülalt avanev vaade meid siiski ei rahuldanud, laskusime künkalt ja imetlesime seda altki.

Kätte jõudis lõuna ja meie eakate rõõmuks ootas meid lõunasöök Benita eakate kodus, mis on Eestis esimene ja ainus, mis on projekteeritud spetsiaalselt eakatele. Maja sees ja ümbruses saab liikuda ratastoolide ja rulaatoritega. Pesu- ja saunaruumide põrandad on libisemiskindlad,

seintele on paigaldatud käetoed. Korruste vahel - hoone on kahekordne - liiguvad liftid.

Kõik on väga ilus ja arvestatud on kõikide mugavustega, kuid kahjuks tavalise pensioniga seelses kodus elada ei saa. Koht kahekohalises toas maksab 720 eurot kuus ja ühekohalises 990 eurot.

Benitas tervitas meid endine sauelane **Salme Roo**, kes rääkis oma igati meeldivast elust. Salme elab Benitas ühekohalises toas, aga selleks pensionile lisaks minevat raha saab ta oma maja müügist.

Edasi tervitas meid päikesesäras Paldiski. See linn jääb ilmselt alla ainult Tallinnale kroonitud peade külaskäikude poolt: neli Vene tsaari ja Saksa keiser Wilhelm II. Paldiski asutamisaastaks loetakse 1718, kui tsaar Peeter I viskas pidulikult vette kivi, tähistamaks rajatava sadama asukohta. 1939. aasta oktoobris Vene-Eesti lepingu alusel sai Paldiskist Nõukogude Liidu sõjaväebaas. 1964 algas Paldiski tuuma allveelaevastiku õppekeskuse ehitamine. Kogu poolsaar oli ümbritsetud okas- traadiga ja sinna pääses ainult erilubade alusel.

Neil päevil möödub 20 aastat, kui Paldiski sadamast lahkus viimane sõjalaev ja linn anti pidulikult Eesti Vabariigile üle.

Järgmine peatus viis meid Amandus Adamsoni ateljeemuuseumi. Adamson õppis Peterburi Kunstide Akadeemias vabakutselise kuulajana. Ta lõpetas küll õpingud hõbe-medaliga, kuid pooliku keskhariduse tõttu, mis vastas kolmanda järgu kunstniku tiitlile, alustas tööd vabakunstnikuna.

Kuna vabakunstniku tööd ei olnud eriti kiidetud, võttis Adamson 1901. aastal uue suuna monumentidele. Esimeseks Eestis tellitud tööks sai Russalka Tallinnas.

1918. aastal, kui tsaar oli Venemaal kukutatud ja maa laostunud, asus ta lakkamatult tööle monumentide kallal. Kahjuks ta tervis halvenes ning 1929. aasta 28. juunil varises vanameister südameataki tagajärjel kokku ja suri. Väljasõidu lõpetasime Pakri poolsaare tipus, kust avanes unustamatu vaade päikeses sillerdavale merele.

Loodan, et lõppevast suvest kaasa võetud jõudu ja energiat jätkub meil kõigil, et minna vastu lähenevale talvele. Reisil osalejate tänusõnad on ärateeninud invaühingu juht **Elena Kalbus**, kes meile selle väljasõidu korraldas. Loomulikult ka tänu Saue linnale, kes alati ühingu korraldatavaid ettevõtmisi toetab.

Septembris ja oktoobris Saue Päevakeskuses

- ◇ 26. septembril kell 11.00 kino külastus Saue Valla Kultuurikeskuses, Veskitammi 8, Laagris, film „Risttuules“, pensionäri pilet 2 eurot. Sõidame kell 10.15 Saue Kaubakeskuse juurest väljuva 191 bussiga.
- ◇ 28. septembril kell 11.00 EELK Keila Miikaeli koguduse 795. sünnipäeva tähistamine Keila kirikus. Saue Päevakeskuses 28. septembril jumalateenistust ei toimu. Buss väljub kaubakeskuse eest kell 10.30. Soovijatel palume registreeruda päevakeskuses, või telefonil 6595 070.
- ◇ 29. septembril kell 9.30-11.30 perekubi, kuhu on oodatud lapsed koos vanemate või vanavanematega. Perekubis on nii sõnaline, mänguline kui ka muusikaline osa. Perekubi on tasuta. Perekubi toimub päevakeskuse käsitöö poolal esmaspäeval.
- ◇ 1. oktoobril kell 11.00 on päevakeskuse aktiivi koosolek.
- ◇ 1.-2. oktoobril toimub eakate juubelifestival Salme Kultuurikeskuses. Tasuta piletid on saadaval südameapteekides.
- ◇ 7. oktoobril kell 10.45 jagab **Auli Lõoke** Eesti Liikumispuuetega inimeste Liidust nõuandeid liikumispuuetega inimestele. Kõik huvilised on oodatud!
- ◇ 9. oktoobril kell 14.00 vaatame koos pilte päevakeskuse 2014. aasta reisiridest.
- ◇ 10. oktoobril kell 18.00 külastab Saue linna lauluklubi Veskitammi lauluklubi. Kõik lauluhuvilised on oodatud. Osalustasu 3 eurot tuleb maksta kohapeal Saue Valla Kultuurikeskusele.
- ◇ 20.-24. oktoobril on elukestva õppe nädal.
- ◇ 29. oktoobril kell 13.00 külastame Tallinna sünaogogi Karu tänaval.
- ◇ 13. detsembril toimub väljasõit Viljandi Ugalasse Peter

Quilteri komöödiat „Eesriie avaneb“ vaatama. Pärast etendust kohtume Luule Komissaroviga. Väljume Sauelt kell 10.30 ja tagasi Sauel oleme kell 19.00. Viljandis lõunatamise võimalus. Hind täpsustamisel. Soovijatel vajalik registreeruda päevakeskuses või telefonil 6595070.

Tähelepanu keelehuvilised!

- ◇ Esmaspäeviti kell 10.30-11.30 soome keele klubi, juhendab **Juha Väliaho**.
 - ◇ Teisipäeviti kell 14.00-15.00 inglise keele klubi.
 - ◇ Kolmapäeviti kell 10.00-11.00 saksa keele klubi, juhendab **Gertrud Keerd**.
- Oodatud on kõik keelehuvilised

Seltsingud

- ◇ 26. septembril kell 16.00 seltsing Tammetõru koosviibimine.
- ◇ 7. oktoobril kell 10.00 Saue Linna Invaühingu koosolek.

SÜNNIPÄEVALAPSED SEPTEMBRIS

ILSE TABUR	94	GORDIEVIŠ	84
MEERI APS	90	LEV TOHVER	84
SILVIA-URSULA NÕMMSALU	90	ASTA EITSPUU	83
RENADE VAGANOVA	90	PILVI-HELENE JOALA	83
RENATE VAINO	89	MARET DEMENTJEVA	83
LIIDIA-RENATE LANGE	88	ILMAR KALLAS	83
LEONTI VLASENKO	88	PEETER ZOOVA	82
LUULE ARRAK	86	ILME POOBUS	82
ARMAND NAGEL	86	ESTER KOMBE	82
KALJU HEINVEE	85	REIN SALUVERE	82
LEA MAURER	85	LINDA VIIDAS	81
EUGEN PROMET	85	ELENA LIIVAOTS	81
HEINRICH SALUMETS	85	JELIZAVETA KOMKOVA	80
VALENTIN ALLIKVEE	84	ERIKA KUNINGAS	80
ANTONINA		AINO-ELFRIEDE LAUK	80
		GERDA LOBJAKAS	80

Palju-palju õnne!

Peretöötaja Eveliina - soomlanna Tampereest

Juha Väliaho

Eveliina Ruokola tuli Sauele 13. septembril kuueks nädalaks. Ta on Tampere lõuna-koguduse saadikuna Keila luterlikule kogudusele Sauele töös abiliseks. Soomes töötab Eveliina peretöötajana ja ka siin aitab ta vedada perekliubi Saue Päevakeskuses. Perekliubi toimub esmaspäeviti kell 9.30 -11.30, selles osalevad ema, isa või vanavanem ühes mudilastega.

Eveliina on käinud Eestis tihti ja valmistanud ette oma tulekut Sauele. Ta on aasta õppinud Tampere eesti keele kursusel. Idee Sauele tulla tekkis juba kaks aastat tagasi, ja kui tänavu 29. märtsil Tampere kogudus ja Keila luterlik kogudus sõlmisid sõpruskoguduse lepingu, avaneski Eveliinale võimalus.

Eveliina on 27-aastane Tampere koguduse töötaja, kes teeb koguduses sotsiaal- ja pere-

tööd. Ta on selleks tööks koolitatud ning korraldanud seitse aastat perekliubide, -laagrite ja koguduse noorsootööd.

Artikli kirjutamise ajal oli Eveliina elanud juba kaks nädalat Sauele. Mida ta mõtleb Eestimaast, Saue linnast ja perekliubist siin?

„Siiani ma olen kohtunud paljude sõbralike ja rõõmsate inimestega. Mind on väga hästi vastu võetud, saan elada ühes Saue linna kaunimas kodus ja on olnud huvitav tutvuda Saue linnaga. Nüüd ma tunnen, nagu oleksin kodus.

Eestlased on sugulasrahvas. Kultuur on natuke teine kui Soomes, aga ma olen juba kaua aega tagasi armunud Eestisse. Juba aasta olen ma Tampere õppinud töö kõrvalt eesti keele kursusel.

Tampere luterlikus lõuna-koguduses on paarkümmend perekliubi ja meil on eriti head kogemused neist klubidest. Neis osalevad ema, isa või

Pirjo Roots, Eveliina Ruokola, Anu Väliaho ja Marek Roots nõu pidamas ning külalisele koguduseelu tutvustamas. Foto: erakogu

vanavanem koos mudilastele lastega. Minu perekliubis on olnud 20-40 inimest, üle poole neist lapsed.

Perekliubis on lastel ja vanematel võimalus kohtuda üksteisega. Vanemad vestlevad ka omavahel, joovad teed või kohvi ning osalevad koos lastega mängudes ja

käsitöös. Alguses on laulu- ja muusikahetk, kus lapsed saavad mängida rütmipillidega ja pärast seda räägib juhataja loo lastepiiblist. Siis mängitakse, tehakse käsitööd ja viimaseks on väikene eine. Ühe perekliubi pikkus on kaks tundi.

Perekliubi viime läbi ühes-

koos Keila koguduse õpetaja abikaasa ja koguduses töötava **Pirjo Rootsiga** ning koostöös Saue Päevakeskusega. Tahan julgustada vanemaid ja vanavanemaid koos lastega osalema perekliubi elus ning selles üheskoos tegutsemises. Kohutumiseni igal esmaspäeval kell 9.30-11.30 päevakeskuses.

Depressiooni ja bipolaarse häire rühmatöö programm Keilas

Arengukeskus Avitus alustab 23. septembril depressiooni ja bipolaarse häire rühmatöö programmiga Keilas.

Keila depressiooni ja bipolaarse häire grupp käib koos üle nädala teisipäeviti 18.00-20.00 Keila Sotsiaalkeskuses (Keskväljak 17, Keila). Keskuses minna trepist üles ja seejärel vasakule, ruum sildiga Erihoolekanne, Päevakeskuse tuba.

Kohtumiste kuupäevad:

23.09, 7.10, 21.10, 4.11, 18.11, 2.12, 16.12
6.01, 20.01, 3.02, 17.02, 3.03, 17.03, 31.03, 14.04, 28.04, 12.05.

Programm on mõeldud meeleoluhäirete (depressioon, bipolaarne häire) all kannatajatele. Osalemiseks ei pea olema meditsiinilist

diagnoosi. Soovi korral võivad osaleda ka pereliikmed või lähedased.

9 kuu jooksul räägitakse:

- ◇ miks tekivad ja püsivad meeleoluhäired (depressioon ja bipolaarne häire);
- ◇ kuidas kujuneb isiksus, tema reageerimis- ja tajumisviisid ja valdavad emotsioonid;
- ◇ mida ja miks saame muuta me ise;
- ◇ õpime juhtima ja ümber kujundama oma mõtteid ja emotsioone;
- ◇ lisaks praktiline info arstide, ravimite, looduslike abivahendite-tehnikate ja muu huvipakkuva kohta.

Kogu tark teooria tehakse omaseks ja mõistetavaks, analüüsides seda läbi osalejate kogemuste-näidete. Iga-

üks saab olla uute teadmiste saaja ja igaüks saab olla tarkuse jagaja!

Rühm toimub avatud rühma põhimõttel, ehk et hooaja vältel saab liituda uusi inimesi. Kohal võib käia kas iga kord või vastavalt vajadusele ja võimalusele.

Osalustasu on kolm eurot kord.

Osalustasu soodustus kaks eurot kord kehtib ametlikult registreeritud töötutele ja õpilastele, mittetöötavatele 1,5-3 aastaste laste emadele. Enne esimest korda rühmaga liitumist on vaja registreerida kodulehel www.avitus.ee (rubriigis „Iseendale“) või meiliaadressil triin@avitus.ee.

Rohkem infot ja toimumise kuupäevad leiad Avituse kodulehelt www.avitus.ee või kontakti: Triin Ülesoo, telefon 5155502, triin@avitus.ee.

Sauel algab oktoobri alguses alfa-kursus

Anu Väliaho

Alfa on vanakreeka tähestiku esimene täht ja alfa-kursus on kristluse ABC.

Keila luterlik kogudus alustab oktoobris Saue Päevakeskuses alfa-kursusega. See on kõikjal maailmas levinud kristlik kursus, mis sai alguse Inglismaalt ja mis käsitleb piibli põhiõpetust ning seda, kuidas see puudutab tänapäeva inimese elu.

Kursuse vorm ja teemad on mõeldud inimestele, kes teavad piiblist ja kristlusest vähe, Eriti on see suunatud noortele täiskasvanutele ja tööalistele, aga ka vanemad võivad kursusest osa võtta.

Alfa-kursus Saue Päevakeskuses algab teisipäeval, 6. oktoobril, kell 18.30 ja kestab 20.30-ni. Kursus toimub igal nädalal detsembrini. Kursust viivad läbi Keila koguduse pastor **Juha Väliaho** ja diakon **Anu Väliaho**. Koosviibimine algab ühise teejoomise ja vaba vestlusega ning jätkub laulu ja muusikaga.

Järgneb loeng ja vestlus päevateemal, küsimused ja vastused.

Kursusel arutletakse tänapäeva inimesi huvitavatel teemadel. Kas inimene on tähtsam kui loom? Kas elul on sügavam tähendus, kui tavainimene mõtleb? Miks ma kardan surma? Kuidas leida nähtamatu Jumal, kui ta on olemas? Miks on käimas 37 sõda, kui inimene on põhimõtteliselt hea? Mis on patt? Kes on Jeesus? Mis on piibel ja mis on selle põhiõpetus? Kas minu probleemidele on vastused? Kuidas ma võiksin elada paremini-õigemini ja vähem isekalt?

Alfa-kursus on mõeldud inimestele, kes teavad ristiusust vähe, aga keda see ikkagi huvitab. Kursusele võib tulla eelregistreerimata, kuid töö paremaks korraldamiseks palume huvitatutel võtta ühendust päevakeskusega telefonil 6595070.

Loengule on võimalik tulla otse töölt, sest õhtu algab teejoomisega. Osavõtt on tasuta.

Jumalateenistused Saue kirikus

“Lõikust on palju, töötegijaid aga vähe. Paluge siis lõikuse Issandat, et ta saadaks töötegijaid välja oma lõikusele!” Matteuse 9:37-38

**Pühapäev,
28. september kell 13**

Teenistust juhatab ja jutlustab **Erki Kuld**.

**Pühapäev,
5. oktoober kell 13.**

Teenistust juhatab ja jutlustab **Vahur Utno**.

**Palve- ja osadustund
igal kolmapäeval
kell 19**

Kuulutused

Teenused

SAUE LOOMAKLIINIK. Avatud E-R 15.00-19.00. L, P suletud. Telefon 6003382, info@sauekliinik.ee. Välitmaks asjatut ootamist, palume kliiniku telefonil aeg ette registreerida! Koduvisiidid.

Kogenud puuhooldajad teostavad ohtlike puude raiet ja puude hooldusloikust. Puude tervisliku seisundi hindamine ja konsultatsioon on tasuta. SOODSAD HINNAD. Telefon 5220321, info@arbormen.ee, www.arbormen.ee.

Pottsepatööd ja looduskivi paigaldus. Materjal, transport meie poolt. www.ahjudjakaminad.ee. Telefon 58033448, Ain.

Abistame hoonete projekteerimisel, seadustamisel, kasutuslubade taotlemisel, detailplaneeringute koostamisel. info@abtava.ee, telefon 58171894.

Puuokste äravedu 5m³ 40 eurot, puulehtede äravedu 1,70 kott ja igasuguse olmeprügi äravedu. Ostame vana- ja uue. Tel 53476867.

Paigaldame teie vanale või uuele kodule kõrgkvaliteetse vihmaveerenni soojenduse süsteemi komplekti. Konsul-

tatsioon ja paigaldus üle Eesti. Kontakt: 58410028, www.renisoojendus.ee.

Müük

LIIV, EHITUSLIIV, KILLUSTIK, KRUUS, MULD, FREESASFALT kohaleveoga Saue, Saue vallas, Tallinnas ja lähiumbruses. Tel 5079362.

Müüa turbabriketti, ümarat ja kandilist puitbriketti, sõelutud kivisütt ning kütteklotsid võrkotis. Transport Sauele tasuta. Telefon 53593615, www.keilabrikett.ee.

Müüa puitbrikett kandiline 150€/960 kg, pellet premium 190€/960 kg, turbabriketti

112€/950 kg, lepp 2,6€/40L kott, kask 2,9€/40L kott, tel 53803858.

Müüa mahla suveõuntest 3-liitrites purkides, 6 eurot purk. Telefon 6596227.

Müüa küttepuid, hall lepp, segapuu. Halu pikkus 30-60 cm. Puud koormasse laotud, kogused õiged. Hind alates 35 eurot/ruum. Kütteklotsid võrgus, hind 2,20. Puitbrikett ümmargune 150 eurot/tonn. Transport hinna sees. Info tel 5011898.

Ostan

Pere ostab nõukogudeaegseid lauanõusid ja lillevaase.

Telefon 58599737, e-posti aadress tarbeklaas@hotmail.ee.

Soovin osta kiiresti sõiduauto, hinnaga kuni 1000 eurot. Võib olla ka ilma ülevaarusetähtaegsena. Telefon 58190200, e-posti aadress Rain30@hotmail.ee.

Pakun tööd

Vanametalli töötlemisega tegelev ettevõtte Tutermaal otsib oma meeskonda töölisi. Info tel 5540803 või e-mail keiu@metanex.ee.

Moe ja disainifirma AS Protten F.S.C. asukohaga Keilas võtab tööle abitöölise. Kontakttelefon 6747567.

*Emal on Jumala abiga looja,
kes annab elule alguse.
Mõte emast ka siis annab
sooja,
kui aeg viib ta silmadest
valguse.*

Lahkus meie kallis ema,
vanaema ja vanavanaema

LUMME POLTAN

Leinavad tütreid
perekondadega,
sugulased ja sõbrad.

Avaldame sügavat
kaastunnet
Heljole elukaaslase
HEINO ROSENBERGI
surma puhul.
Perekonnad Kuningas,
Haljaste, Elving ja Sternfelt

Südamlik kaastunne Heljole
tema elukaaslase
HEINO ROSENBERGI
surma puhul.
Sõbranna Õie

HUMANA
LAAGRI poes
alates esmaspäevast
kogu kaup -30%!

Pärnu mnt 536b, Pääsküla koduselveri 2. korrusel
Rohkem infot tel. 53073943 ja www.humana.ee

Karate trennid algajatele.

Trennid teisipäeviti ja neljapäeviti
kell 18.00-19.00
Saue Gümnaasiumi spordihoone rõdul.
Oodatakse nii poisse kui tüdrukuid
alates 7. eluaastast.
Info sensei Rene Toome, 5. dan,
telefon +37255619155.

AITAN LEIDA OSTJA VÕI ÜÜRILISE TEIE KINNISVARALE.

Nord Property kinnisvarabüroo pakub Teile:

- Professionaalse fotograafi fotosid
- Tasuta eelhindangut igale objektile
- Juriidilist tuge kõikide tehingute osas
- Kiiret müügiprotsessi
- Soodsat vahendustasu

Janek Ruusmere +372 508 7978
janek.ruusmere@nordproperty.ee
Eesti Kinnisvaramaaklerite Koja liige
Kutseline kinnisvaramaakler

WWW.NORDPROPERTY.EE

Et ka su neljarattaline sõber
sügisest säraks,
pakume erinevas valikus,
kvaliteetseid vahasi.
Ootame sind Laagri autopesulas
Laagri, Vae 3
tel :522 6038 info@claiden.ee

ClaidOn

Pakume tööd
traktoristile.
Nõutav
eelnev töökogemus.
Täpsem info
tel 53460382 või
info@kalsep.ee

Pakume tööd
kallur-veoauto juhile.
Nõutav
eelnev töökogemus ja
tehniline taip.
Täpsem info
tel 53460382 või
info@kalsep.ee.

AS EXPRESS POST
PAKUB TÖÖD
**JALGSI LEHEKANDJATELE
SAUE LINNAS
ja AUTOGA LEHEKANDJATELE
SAUE VALLAS**

- Töö sisu: ajakirjanduslike väljaannete ning muude postitusmaterjalide varahommikune (algusega kell 3.30) kanne 6 päeval nädalas (E-L). Lehekandjad töötavad osalise tööajaga.
- Töötasu: 3.40 eurot tund + reklaamikande tasud.
- Autoga lehekandjal on vajalik isikliku auto olemasolu, mille kasutamise kulud kompenseerime.

OMA SOOVIST PALUME TEADA ANDA
telefonil 617 7700 või
personal@expresspost.ee

Uus kodu
Nõmme
veerel
www.KASEKODU.ee

56 237 146 Triin.Sild@pindi.ee
511 93 90 Marge.Sinimets@pindi.ee

PINDI REALIA GROUP
HAUSERS MEILE MEELDIB EHIHATA

www.expresspost.ee

express post

SAUE PEREKOOL
SAUE PEREKOOL

KORRALDAB KOOSTÖÖS
SÜNNI JA IMETAMISE EESTI TUGIÜHINGUGA
LOENGU TEEMAL

NAHK, NAHA KONTAKT NING
LÄHEDUS LAPSE JA VANEMATE VAHEL

3. oktoobril 2014 kell 11.00
SAUE NOORTEKESKUSES

ATH laste vanemate tugirühma
kokkusaamine

esmaspäeval, 29. septembril
algusega kell 18.00
lasteaia Midrimaa salongis
aadressil Koondise 23.

Osalemine on tasuta.

Info anneli@sau.ee
või telefonil 5292820.

SAUE PEREKOOL
SAUE PEREKOOL

KORRALDAB
SAUE NOORTEKESKUSES
vestlusringi teemal

10.
oktoobril
algusega kell 12.00

Kontakt lapsega ja
kasvatuspõhimõtted
alla 3- aastase lapsega

Vestlusringi viib läbi **Pille Kriisa**,
eripedagoog, logopeed.

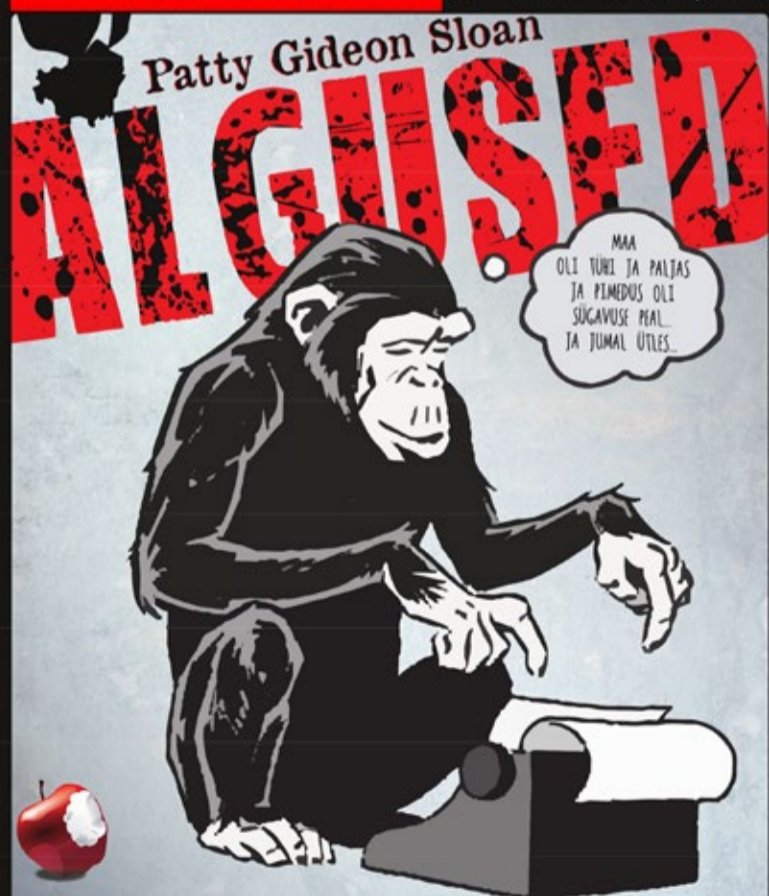
See vestlusring on kuues igakuisest loengute
tsüklist – kokku toimub loenguid 9 korda.

Võid tulla koos terve lapsega.

Tasuta

Info tel 6 790 196, Anneli Ritsing, lastekaitse
ja noorsootöö spetsialist

22. OKTOOBER KELL 19 RAKVERELI VALL

Lavastaja ja kunstnik Nils Riess (USA) Tõlkija Erni Kask
Osades Mait Joorits, Natali Lohk, Eduard Salmistu

SAUE KONTSERDISAALIS
(NURMESALU 9)

PILETID HINNAGA 12 JA 10 EUROT ON MÜÜGIL
SAUE HUVIKESKUSES (GÜMNAASIUM, RUUM 124)
E-N KELLA 15.00-18.00 JA PILETIMAAILMAS

28. septembril kell 11.00

KEILA MIKAELI KOGUDUSE
795. AASTAPÄEVA
JUMALATEENISTUS

+
Pühapäevakooli õppeaasta avamine

+
Jutlustab Eesti Piibliseltsi esimees
Jaan Bärenson

+
Laulab koguduse segakoor „Miikael“
Jumalateenistusele järgneb kohvilaud kirikus

Saue TKD
Tule ja treeni meiega!

Saue Taekwondo klubi
alustab uut hooaega.
treeningud toimuvad
Saue Noortekeskuses

Esmapäeval, kolmapäeval ja reedel
LITTLE TIGERS (2-12 aastased) 17.00 - 18.00
JUNIOR TIGERS (12+ aastased) 18.00 - 19.00

Rohkem info telefonil
5581300 (BADR),
5581300 (virk) /
e-posti aadressil badr@tkd.ee,
või aadressil www.saue.tk.d
facebookis Saue TKD

Success doesn't come from nothing!

Saue TKD
Tule ja treeni meiega!

Saue Taekwondo klubi
alustab uut hooaega.
treeningud toimuvad
Saue Noortekeskuses.

Esmapäeval, kolmapäeval ja
Reedel
Adults kell 19.00 - 20.30

Rohkem info telefonil
5581300 (BADR),
5581300 (virk) /
e-posti aadressil badr@tkd.ee,
või aadressil www.saue.tk.d
facebookis Saue TKD

Success doesn't come from nothing!

11. OKTOOBRI
12:00-15:00
SAUE NOORTEKESKUSES

KIRBUKAS

KOHATASU EI OLE!

INFO JA REGISTREERIMINE:
NOORTEKESKUS@SAUE.EE
53911611

11. oktoober
kell 12.00

Sarja

Sauelane

liikuma

II etapp Orienteerumine

Koostöös SK Saue Tammed toimub
laupäeval, 11. oktoobril 2014.a.
algusega kell **12.00 Jaanituleplatsil**
valikorienteerumine. Rada on jõukohane
kõigile spordihuvilistele. Võta kaasa
sarja osavõtukaart, kui sul seda veel
ei ole, saad selle kohapeal.
**Tule kindlasti, tule koos perega
ja paneme Saue üheskoos liikuma!**

Korraldavad
Saue Huvikeskus ja
SK Saue Tammed

Lisainfo
Saue Huvikeskuse sporditegevuse juht
Rauno Neuhaus
+372 5399 2799
rauno.neuhaus@sau.ee

Sau Tammed

11.oktoobril 2014
kell 20.00

TANTSUÕHTU

stiilis „Madruste pidu sadamakõrtsis“

MARKO *Tantsuks mängib*
MATVERE ja Väikeste Lõõtspillide Ühing
(alustab kl 21.00)

Tantsupidu toimub Saue Kontserdisaalis

Pidu on laudadega ja avatud on baar.
Esimestele registreerijatele on pilet soodsama hinnaga.
Piletite vahel loosiauhinnad!

HELISTA, KÜSI LISA JA BRONEERI LAUD!

Tel: 5049366 Signe Tel: 5219988 Tanel

Toetajad:
Aknakate OÜ, Arula Veod OÜ, Saue Puit OÜ, Saue Linn Korraldaja MTÜ Sinimustalge Saue

24. oktoobril
kell 19.00
Saue Kontserdisaalis

Sügis- pidu

Tutvume **kreeka muusika** ja
kultuuriga

Õpime kreeka tantse
Külla tulevad Meister ja Margarita
Õhtujuht on Peep Raun

Avatud baar
Sissepääs tasuta
Korraldab Saue Huvikeskus

